

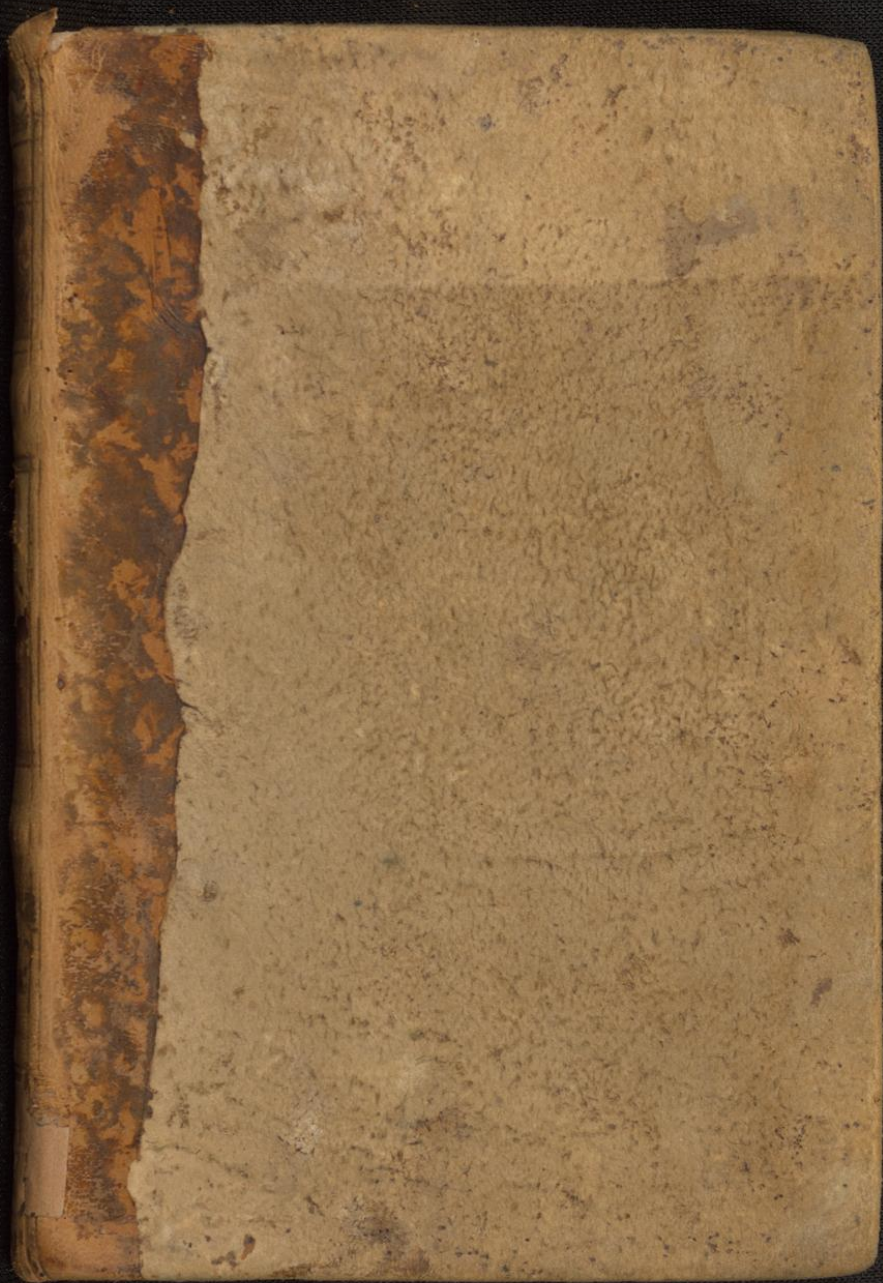
Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Tractatus De Phisiognomiâ - Cod. Rastatt 48

[S.l.], 1647

[urn:nbn:de:bsz:31-284527](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-284527)

Rastatt 48

Prinz Louys
Bibliothek.

1
Sum ex libris S. Mauri Monachii
in Insula P. Romani Habens. I

Tractatus DE Physiognomica

Praefatio.

Solerne est antiquam ad
aliquam artem accedere, intelli-
gere primo quid sit ars illa, quam
adire ad aggredimur: ne tanquam
amentiter in incognitum fruamur.

Secundo an licita sit utilis, ne
frivola et operosa in superstitiosa
et inutilis disciplina studium
impendamus.

Tertio quibusnam fundamentis
innitatur.

Nos eadem ratione ad physiognomiam
accedimus, quia, ut aiunt Jurisconsulti,

2. Tractatus

In Solennibus nihil immutandum.
Agemus ergo primum de natura
Physiognomiae. Secundo de eius
utilitate. Tertio eius fundamenta
exponemus, quae distinctae prole
gomenis breviter exequemur.

Prolegomenon Primum
De natura seu Defini-
tione Physiognomiae

Definitio Physiognomiae a
Joanne Crassotio in caput 29 libri
Secundi priorum Analyticorum, Ars
Conjectandi naturam hominum,
aliarumque animantium ex specie
et aspectu.

Dicitur primo ARS, in quo convenit
cum omnibus artibus et disciplinis.

De Physiognomiã. 3.

Observa tamq[ue] nom[en] aut[em] hic latius
sumi quam solent a philosophis:
nequ[e] enim Physiognomiã uideat uo-
cioca Effretionem ueray, sed huius
hora non est quæstionem illam ex
pendere.

Dicitur Secundo, Coniectandi natuam
hominum aliarumq[ue] animalium.

quod etiam ipsi communi est cum
Chirromantiã, et Astrologiã.

Dicitur Tertio ex Spectu et aspectu,
hoc est uultu, et conformatione reli-
quarum corporis partium, quibus
particulari distinguitur

Primo ab Astrologiã quã natuam
hominum inueniat, et astrorum
sub quibus nati sunt conjunctione,
aspectu et oppositione.

Secundo a Chirromantiã, nam Chirromantia

Tractatus DE

moralē et naturā hominum colligit,
ex uariis quę in manu humanā con-
uertuntur Lincolis, & intersectione,
uel continuitate uariarum linearum,
aliisque eiusmodi.

Observa nomen naturę in
definitione physiognomica positum,
non eodem modo usurpari, quo solet
apud physicos aut metaphysicos.
Physici enim naturam uocant id quo
constituitur uir in se compositi
physici. ut bi gratia. Homo in se
esse physico constituitur per corpus
et animam. Metaphysici autem na-
turam uirum uocant, id
quo uir constituitur in se esse
metaphysico. V. g. Animalitas et
rationalitas. Sunt natura seu
Essentia hominis.

Physiognomiã 2

Sumitur ergo natura in definitione
 Physiognomiã pro Indole seu Incli-
 natione alicujus a natura congruã.
 v. g. Inclinatio et propensio ad for-
 titudinem, dicitur natura Leonis:
 propensio ad uoluptate et delicias,
 natura Sanguinej.

De nomine Physiognomiã
 nulla controversia. Fatentur enim
 omnere illud a duplici nomine Græco
 deduci: primum φυσικὸν id est natura;
 secundum ἰνδικιον id est Indicium
 seu Signum. unde dicitur Physiog-
 nomia, Hoc est alicui cognoscendi
 naturam seu Indolentiam ex Signis
 æternis, significat etiam γυγυιον
 stylum, seu virgulam in quadrantibus
 ex cuius umbra deprehenduntur hora.

6 Tractatus De

Et in hoc etiam significatu ab illo
nomine deduci potest in physiognomia
nomis: sicut etiam et illius styli
um gra uavia deprehenduntur diei hora;
Ita ex uavis uultus et totius corporis
Lincamentis colliguntur uavia animi
prehensionis.

Prolegomenon secundum.

De utilitate & physiognomice.

Physiognomice utilitate
ex multis capitibus colligi potest.
Primo utilissima est Medicis: medicus
enim prudens et consultus uavia
remedia pro uavia agrorum temperie, et
Indole debet applicare: non potest

Physiognomia 7

autem naturae hominum quae occulta sunt et insensibiliter cognoscuntur, nisi beneficio signorum caelestium, quod ipsum physiognomiam mirus est.

Secundo utilissima est Regibus, principibus Magnatibus, denique iis omnibus qui communitati alicui, aut Societati Imperare debent. In hoc enim maxime elucet eorum, quos ad Imperandum Deus destinavit, prudentia: ut Imperia pro gentium et hominum quibus praesunt iactis moribus temperare norint. Alia enim ratione regi vult Hispanus: alia Gallus: alia Germanus: alia biliosus, alia melancholicus. nulla enim res, sicut Plutarcho, cum repens Alexandri Magni amplificavit Imperium, quam quod gentium omnium subactarum indolis visceret, et earum vitiis, uniuscuiusque ratione uteretur.

TRACTATUS DE

Nullā uero Imperij romani casum accē-
 euit magis, quam quod populōe qui
 a proprijs Regibus Penitentiā et mansue-
 tudine regi consueuerant, Italico
 fastu conculcauent.

Licitam uis et pietati consenta-
 neam suadent.

Primo sacrae lituae in quibus physio-
 gnomia^s principia diserti traduntur, pro-
 uerbiorum 15. uersu 13. Cor gaudens
 exhilarat faciem.

Eiusdem Librij capit^o 17. uersu 24.
 In facie prudentiae luccet sapientia.

Tam capit^o 27. Quomodo in aquis
 replendent uultus prospicientium;
 Sic corda hominum manifesta sunt
 prudentibus.

Eclésiasticis capit^o 8. Sapientia hominis
 luccet in uultu eius.

Eclésiastice 19. Ex uisu cognoscitur uir,
 et ab occurrū facij cognoscitur sensatus;

Physiognomiã.

2.

amicitiæ corporis, et riduæ dentium, et
ingressuæ hominis enunciat de illo.

Secundo Sancti Patres. Gregorius
nazianzenus. Est inquit vultus xaroneov
tis q̄oxñs, hoc est Speculum Anima.

Sanctus Bernardus. qui Libro de modo
bene vivendi ad Sororin hanc Divi Gregorij
sententiam videtur ad verbum exprimere
voluisse. Sic enim ait. Facies hominis
Speculum est cordis.

Tertia ratio. Quia tanta est
animi cum corpore societas, ut animo
dolent corpore etiam eundem dolorem
experiantur. Hinc moxh semper sunt
macilentis et pallidi. e contra vero gau=
dent animo, corpore vegetum est et
floridum. Hinc pueri semper pingues
sunt et rubicundi, quia continui gau=
dij afficiuntur, nunquam vero dolore
vel curis agitantur. Hanc rationem
melius præcipue ex dicendis infra.

Tractatus De
Prolegomenon Ter-
tium.

Physiognomiae Fun-
damenta astruuntur.

Antiquam physiognomiarum
aedificium excidit nonnulla fun-
damenta iacienda sunt, quibus tota
moles imitatur, quae exponemus et
stabilisemus, ut tanquam Sapientiae
Architectus Solido fundamento superex-
truxisse uideamur.

Primum Fundamentum est,
nos de moribus, uirtutibus et uitiis
nolle iudicare, Solus enim Deus est
Scrutator Cordium et renum: neque
spesandum est, nos in hac uita consequi
posse, quod Beati Angelus a Deo

Physiognomiã. II.

denegat, sicut omnia tum Theologi
tum philosophi docent. Puta cogitationum
liberorum hominis cognitionem. Sed
id tantum physiognomia molitur ut
propensionum et inclinationum tum
ad virtutes, tum ad vitia notitia au-
assequamur. Cum ergo aliquem videmus
his et illis signis affectum, Libidinum
non debemus pronuntiare: Sed ad
Libidinem primum, nisi natura vitium
sua Industria vincat. Hoc sermo inculcandum
est ne Loco acrie utilissima et inuen-
dissima Judiciorum brevitate et impruden-
tia vitiatorum, fabricatricem proindeque
superstitiosam Disciplinam obtudamus.

Secundum Fundamentum est,
non debere nos ex unico signo de propensione
ad aliquid Judicare; quod et docet Arter
in physiognomia Capite quinto. omnino,
autem, inquit, unum quidem credere —

TRACTATUS DE

Signorum Stultum est, quando autem
 plura conueniunt quae sunt in uno
 magis, utique conuenient ut quis
 accipiat uera esse signa. V. G. ut
 aliquem esse Ingeniosum Iudicis. Satis
 non est si Carnem humidiores et
 molliorem habeat, sed ut praeterea
 non sit ualde pinguis, ut oculos
 habeat Charopos et humidos: pilos
 nec ualde duros, nec ualde nigros. &c.

Tertium Fundamentum est
 Corpore et animam sibi Inuicem
 Compati, quod elegantissime cecinit
 Horatius libro 2° Satyræ

Quin corpore onustum
 Hæstionis uitis animum quoque prægræ
 auat una.

Atque affigit humo diuinæ particulam
 auræ.

Et diuinitate affirmat Aristoteles

Physiognomiã. 13.

in physiognomiã capit^o primo et 8°.
 Et quidem capit^o primo hoc probat
 primo exemplo ebriorum, quorum Animi
 plerunque torpore quodam et veluti
 stupore laborant non absimili ej-
 quum corpora ex ipsã ebrietat^e patiuntur.
 Secundo Exemplo agrorum. quia in
 eo corpore morbum et dolorem pati-
 untur; animo etiam sunt moroso et
 tristi: ita ut nec ipsi sibi placere
 possint. Tertio hoc probat ratione
 ex ipso natura sinu et promptã. Ita
 enim forma a natura instituta
 sunt ut hanc vel illam semper in
 subiecto Dispositionem et Figuram
 exigant. Z. G. Anima Leonina corpus
 requirit magnas extremitat^{es} habens.
 quadrato veluti capit^o, ore hiant^e,
 Superciliis Longis. Ergo quo magis Anima
 hominis etc. ad leonicã animam accedit

Tractatus de

in figuram ej similiorem habebit. Porro
 vin fortis et liberalis anima ad
 Leoninam magis accedit, ut post Secun-
 dum haec duas qualitate illis simi-
 lis. Ergo figuram similiorem exigent,
 proinde quae cum hominis figuram
 Leoninam similiorem inuestimus, et
 animo Leonino esse, puta forti et liberali,
 iudicandae erit. Quarto oratione
 probat cap. 8°. Quia nempe Morbi
 quidam sunt Animi V. C. Mania,
 Phrenesis, delirium, qui a medicis
 reseruij quibusdam meri corporis
 curantur. Hoc autem a lijs deponi
 non potest, nisi quod horum phar-
 macorum beneficio ad legitimam temper-
 iam corporis organa, ex quibus Animi
 pendunt functionae, reuocentur: quo-
 niam autem Anima multum gressus
 functionibus a temperie corporis pendit

Physiognomiã 15

tunc animus in pristinum statum
 restituitur. Cum ergo optimam corporis
 temperiem in aliquo aduectimus, optime
 etiam affectum esse eius animum
 conijecere oportebit. Quinta ratio
 addi potest, quia non solum animus eget
 phantasmatis et spiritibus ad operatio-
 suam exercendam: atqui pro uarietate
 temperiei uel melius uel peius affecti
 sunt spiritus, maior uel minor eorum
 copia suppetit: Ergo pro uarietate
 temperamenti uariis affectus est animus
 humanus.

Quartum Fundamentum

est Methodus secundum quam pro-
 cedendum est, in hoc negotio. Hæc autem
 est ex Aristotele tum hic in physio-
 gnomiã Capite 2º, tum diserte
 Libro 2º priorum Analyticorum Capite
 ultimo. ut dignoscatur quodnam

TRACTATUS DE

Sit proprium signum fortitudinis
 in Leone, secundum quod illud a proprio
 signo liberalitatis, quae etiam in
 Leonibus, assumenda est alia species
 puta homo vel equus, cuius singulis
 in faciebus congruita non sit liberalitas
 cum fortitudine, et in quibus plerum
 que disjungantur. Erunt, inquam,
 observanda signa quae homini illi
 aut equo congruunt cui tamen lib
 eralitas non congruit, tandem com
 perire cuilibet homini fortis proprium
 esse habere magnae extremitatis,
 Concluditur quod signum proprium
 fortitudinis in Leone esse habere
 magnae extremitatis. Deinde si
 cognoscendum quodnam sit prop
 rium signum liberalitatis, occur
 ret ad hominem in quo disiuncta
 sit a fortitudine liberalitas, —

PHYSIOGNOMIA.

quodque omnibus hominibus Libera
Liberitas, non tamen fortitudine praediti
si in ~~the~~ animaduersis, hoc in Leone
Liberalitatis signum esse pronuntia.
Si autem nulla sit species in qua
duae illae qualitates quarum signa
uis discernere seorsim existant,
tunc ad oculos reuocandus erit
in quibus una quaque affectio
suum habet signum, et characterem,
& quibus raro deiciuntur.

Ratio Prima

Quomodo ex Tem-
peramento Inclina-
tiones possimus cognoscere.

Sectio Prima

TRACTATUS DE DE QUATUOR HUMO- RIBUS.

Quia Prolegomeno præcedenti
ostendimus animum corpori compat,
hoc est Animi moris corporis tempe-
riem sequi, et corporis temperamento
quod imprimis qualitatis est quatuor
humoribus sequi consistit de ipsis
brevis agendum est.

Primo quatuor sunt humo-
res, puta, Sanguis, cholera seu flava
bilis, melancholia seu atra bilis, et
pituita.

Secundo Sanguis est humor
calidus et humidus, qui ad aris
naturam accedit, cum ipso affinita-
tem habent, vis, Duplex, et adolecentia.

Physiognomia

Ues quidem quia humores tota hyeme
condach beneficio Solis accedentibz exei
tantuo, unde omnia illo hmpord uirej
cunt.

Secundo Juppiter, quia ut docent Astro
loji eius influentia calida sunt et
humida, unde dicitur planetarum
benignissimus.

Denique Adolecentia, propter caloris
et humoris copiam.

Tertio cholera est humor calidus
et siccus, non quidem formaliter,
quia humor quilibet formaliter humi
dus est, sed uirtualiter, eodem modo
quo uinum calidum est. Cum eo affi
nitatem habent ignis, cytae, et Diuinitas,
mars, et sol: quia haec omnia sicca sunt
et calida.

Quarto atra bilis sive Melancholia
est humor frigidus et siccus, affinitatem

Tractatus DE

habet cum h^{is}ra proph^{is} innatum frig^{is}
et siccitatem, Autumnus et alia in
senectam desinunt, proph^{is} eandem
rationem.

Pituita est humor frigidus
et humidus. A^l eam resuntur
Aqua, hyems, et Luna, quia haec
omnia frigore et humore abundant.

In hoc opere non utimur illi^{is}
humoribus pro ut resuntur ad planetas,
u^{el} ad signa Zodiaci: sed tantum
pro ut resuntur ad quatuor elementa
aut uarias a^lta^lis, aut ad uarias ann^{is}
temp^{is}ta^lis.

Sectio Secunda De Signis Sanguinej

Antequam singulares quatuor
humorum affectiones expendamus,

Physiognomiã 21

intelligendum est prius quibus nam
signis explorare possimus an in aliquo
homine dominentur. Ordior à sanguinis.

Primum signum predominarij
in aliquo sanguinem humorem est color
corporis: sanguinis enim sunt colore
roseo, hoc est albo admixto rubore. Albo
generatur ex humiditate quæ sanguini
conuenit; rubor autem contrahitur ex
calore, sanguini etiam indito.

Secundum signum est prociuitas
corporis. Sanguinis lenim propter maxi
mam sanguinis copiam multum ali
mentum in suam substantiam conuer
tunt, et propter eius calorem sanguinis
calorem facile concoquunt, hinc mul
tum comedere solent sanguinej, et
magno semper sunt stomacho.

Tertium signum est mollitudo
cutis, et humor exim, qui in sanguinis

Tractatus DE

prædominatur, nã scitur mollescere.

Quartum Signum est Carnositus:
 Languines enim propter calorem pin-
 quidinem non contrahunt, sed alimentum
 Nobis in Carnem conuertunt. Et cetero
 cum carnis impedimentum sit calor
 cum humore, multam esse carnem
 oportet, ubi calor cum humore præcellit.

Quintum Signum est esse
 Somnium. Sanguinolentiorum enim somnia
 plena sunt Deliciarum et iocosa: Som-
 niant se comperant, choros agere, Iocari,
 deambulav. &c. hoc oritur ex spiriti-
 bus sanguineis qui ad cerebrum usque
 mittuntur beneficio caloris, ibique
 species excitant in phantasia repositas.

Sextum Signum est pilorum
 copia, pilosi enim sunt valde sanguines.
 quia pili oriuntur ex humoribus

Physiognomiã. 23.

crassioribus, qui caloris beneficio
ad cubum pervenerunt, ibique coneriscunt.
Porro cum multi sint in sanguinea
humori copiosiusque calor, multo
etiam pilositate necesse est minus
tamen pilosi sunt quam bibiosi ut
postea uiderimus.

Septimum signum est
pilorum color, sanguinis lenim pilice
sunt ut pluvium ubi flauis admixto
rubore albedini, magis tamen accidunt
ad nigritiam.

Octavum signum est tonus vocis
in hunc acutum et depressum medius. vocem
non habent acutam ob conuenientiam
corporis proceritatem; neque nimis
obtusam et depressam, quia stomachum
habent satis repletum neque nimis
uacuum. Sunt enim ut superioribus docuimus
carnosi sanguinolenti.

24. Tractatus DE
Sectio Tertia
Quibus signis cog
noscantur biliosi.

Primum Signum
quo biliosi esse dignoscere possit est color:
Sunt autem ut plurimum cuti subni
grâ uel flauâ, propter magnam spi
rituum crassiorum et cholericorum
copiam, qui ad cutem caloricâ beneficio
depelluntur.

Secundum Signum est corporis
breuitas, maximam enim alimentî copiam,
quam in propriam substantiam conuer
tere potuissent in se leginere resolunt
propter caloris excessum, et humoris
penuriam.

Physiognomiã 25.

Tertium signum est Duritie
cutis, ea autem oritur ex nimia siccitate
quæ in cholericis dominatur, et humoris
defectu. Ea autem animalia cutem
habent molliorem et delicatioram,
quæ humidiorum: ut patet in pueris
et mulieribus: Ergo a contrario, qui
sicciorum cutem habebunt: et duriorum.

Quartum est corporis
Gracilitas et macies: cum enim pin-
guedo uel carnositate ex humorum
copiã nascatur: hi quæ opæ caloris
facile euaporantur, aut carnositas aut
pinguedo esse nequeunt: quod sanis
experientia ipsa comprobatur: Sunt enim
cholericis ut plurimum macilentis.

Quintum petitur ex somniis:
biliores enim somniant se bellum

Tractatus De

Genero: si dicitur, Imperatorie, aut
 Magnatice et dicitur: ratio est quia
 abundant spiritibus igneis qui
 proph. similitudinem cum igne semper
 sursum fruntur: unde cum illi
 spiritus ad phantasiam perveniunt,
 omnia excelsa et magnifica exhibent.

Sextum est maxima pilo-
 rum copia, sunt enim cholericis ipsis
 sanguineis pilosioris proph. excessum
 caloris, qui pluvie et halatione
 fuliginosa ex quibus pili gignun-
 tur ad cutem facilius depellit,
 quia quia crassioris sunt, in poris
 cubi haurit, ibique densantur et
 concrepant.

Septimum est pilorum
 color: sunt autem ut plurimum
 bilioti crinibus rubris, si valde

Physiognomia²⁷

excedat flava bilis, si uero remissior
est et admixta melancholico, sunt
crinibus subnigris, hoc est inter rubrum
et nigrum colore medio

Octauum est, quod sint
uocis acuta: huius duplex ratio pro
ferri potest, prima quam tradit Arley
in physiognomia capite 5°. Quia Irati
acuti loquuntur, ac proinde et iracundi
iracundi: cum iracundus et iracundus
non differant, nisi ut habitus praeditus,
et actum ipsum habitus excedens.

Secunda ratio est quia biliosi propter
staturam breuitatem Stomacho sunt
angusto et organo minoribus instructi:
de quo fit ut acuti loquantur. Pueri
enim et Foeminae ideo acuti loquuntur
quia sunt breuioris staturae, atque
ideo angustiorum Stomachum et cetera
organum habent.

Tractatus cze

Sectio quarta
 Quibus Signis
 dignoscantur Mel
 ancholicj.

Primum signum
 est color pallidus, ~~et~~ ^{et} plum-
 beus quia humoris qui ad cutem
 mittuntur ab a bilij infecti sunt
 proindeque cutem fusco illius colore
 tingunt: ut pallidi sint, hoc oritur
 ex Innato frigore quod cum humo-
 re ad cutem propellitur requirit, relin-
 quit pallidum cuiuslibet coloris ex-
 ceptum.

Secundum signum est
 Corporis breuitas propter defectum

Physiognomiã 29.

humoris: sunt famus melancholicus
 ut plurimum ualde ossej, propterea
 quod ossa sunt imperanuntur frigida
 et auida, sive hovenj, quae qualita-
 tes in melancholicis dominantur.

Tertium signum est diuinitas
 cutis propter exuperantiam siccitatem
 cutem habent adhuc cholericis diuina-
 rry, quia licet in cholericis dominetur
 siccitas tamen caloris beneficio humores
 multi ad cutem aguntur quibus soluitur,
 et laxior proindeque mollior efficitur.
 Tum etiam quia licet nullus emittat
 humoris, calor tamen ex se est rarijaciens:
 unde calor qui in biliosis exeret cutis
 porae aperiendo eam molliorem reddit.
 Cum è contra in Melancholicis frigida
 dominetur, quod condensatum est et
 concretum, unde hyeme aqua condensatur
 et diuissima efficitur, licet in ea Summa
 dominetur Humiditas.

30 Tractatus DE

Quartum est pinguedinis
dixerunt quia pinguedo Beneficio caloris
cuius condantur in Melancholicis
dominatur & pueriorum Sanguinem
conficitur: hinc etiam quia Melancho-
licis Sempes curis et sollicitis agitantur
& quo fieri possunt ut macilentis evadant,
et pallidi. Ipsi enim Sanguinei si
curis conficiuntur macilentis et pallidi
fient, quantumvis a natura carnosissimi
sunt et rubicundi.

Quintum est Somniorum
horror. Somniant enim ut plurimum
se a Daemonibus Suffocari: a Deo Judicari:
mortuos alloqui &c. Fungtorum autem
Somnia duplex ratio profertur possit.
Prima quod vigilantibus divina consilia
agunt, quorum in animo remanent in

Physiognomia 3i

fixa species quae in somno excitata
uel caloris uel motus beneficio animos
dormientium torquunt. Secunda quod
ad cerebrum emittuntur atri et ma-
tefici spiritus, qui postquam pervenerunt
ad cerebrum per uentriculos ipsius
uagantur, illosque hurores excitant.

Sextum est pilorum penuria
quae oritur ex humoris qui pilorum
materia est, et caloris qui illos ad
cuius defecit, defectu.

Septimum est pilorum
nigredo quae scilicet oritur ex eo quod
humoris a quibus nascuntur pilis abra-
bilis colore et admixtione infecti sint.

Octavum est tonus uocis
hystericus: uocem scilicet habent obsta-
tam et depresso. primo proprie
Indolent, hae enim multum consp

Tractatus de

ad tonum uocis, Irati enim acuti
 loquimur, mæentibus uero tono illo
 tristi et oſſauo. Unde Melancholij
 quia ad iram et Luctum sunt
 propensi, tono illo utuntur. Secundo
 prophæa quod, ut supradiximus, crassi
 sunt et admodum oſſei, ex quo fit
 ut stomachum et alia organa uocalia
 ampla habeant, ex quorum magnitudi-
 ne diuersæ uocis tonus repetitur
 et.

Sectio Quinta.

Quibus signis dis-
 cerni possint pitui-
 tosi.

Primum signum est cutis
 albedo, propter copiam humoris, et
 caloris defectum. Hinc Pusilli semper

Physiognomiâ 33

Sunt albi, sicut et mulieris prophy
humoris exarum, et caloris qui rubo
nem admisceve queat, penuriau.

Secundum signum est corporis
proceritas, quia abundant in pituita
tis humoris, qui cum caloris beneficio
nigritur et evaporat, in omnia corporis
partes distribuntur usque augent.
Hinc gentes admodum septentrionales
grandiori sunt corporis ut Scoti, Ge
mani, Helvetij.

Tertium signum est mol
litate cutis ob prædominantem humo
rim. Hinc pueri et mulieris cutem
habent mollem, atque delicatam.

Quartum signum est pin
quedo. quia nempe pinguedo oritur ex
eo quod calor porce et charum aperiat

34. Tractatus DE

Subtilioris que sanguinis partem
evaporat, quod postea ad varias corpo-
ris membranas appulsa congelan-
tur, propter innatum membranis
frigus. In pituitosis autem copiosus
est humor ex quo multum sanguinis
conficitur ut auctum vasa subleventur,
evaporantur illius sanguinis
particulae, et congelantur.

Quintum signum pituitosus
ex somniis, somniant autem se pitui-
tosis, a quibus suffocari, et alia huius
modi aquata. Huius rei ratio patet.
quia nempe abundant humore
frigido et humido, a quo spiritus
emittuntur ad cerebrum, qui has
somnia excitant.

Sextum signum est pilorum
penuria. Quia licet humoribus abun-

Physiognomica 35

dent, tamen calorem satie copiosum non habent ut illos humores ad cutem depellant: ad pilorum autem generationem non solum requiruntur humores: sed praeterea calor qui poros cutis aperiat, et humores ad illos usque oleat. Hoc patet in mulieribus quae barbatae non sunt ut viri.

Septimum signum est pilorum color subcineritius et siccus ad aequum colorem accedens, indicat propter pituitosum humorem paucum adustum, ex quo gignuntur.

Octavum signum est tonus vocis rimiliter et tenuis, Licet enim pituitosi magna sint statuae, tamen propter pinguedinem stomachum non habent ita latum et usum ut vocem contrahentem possint edere.

Tractatus de

Hinc pituitosi et pinguedine repleti,
difficiliter spirant, scilicet ob angustos
gutturis meatus.

Sectio Sexta Quæ sit Indoles Sanguineorum.

Vitia ad quæ propensi sunt
Sanguinej primo explicabimus, Deinde
ad tria tubæ descendemus.

Primo propensi sunt Sanguinij
ad venæ, qui scilicet abundant
Seminè. Semen enim ut docent com-
munijs philosophi atque medici, est
purissimus Sanguis calore naturali
concoctus: Cum ergo in Sanguinis

Physiognomiã 37

maxima sit sanguinis copia ad conco-
quendum. copiosus est semper in sanguine.
Et sanã experientia constat nulla
animalia esse ad videndum proniora auiibus,
quã calida sunt, et humida; ut
apparet ex pernis.

Secundo propensi sunt ad Ebriitatem.

quia nempe vinum, et alimentum
iporum natura valde conformis,
quia propter humiditatem et calorem
quod virtualiter continet, facile in
sanguinem cui eadem qualitates con-
ueniunt, conuertitur.

Tertio proni sunt in Joco, —
choras, saltu, loquacitate, satie sit-
tinate; idque primum cum sanguis
incaluit. Tum enim beneficio caloris
multi spiritus excitantur, qui cum
ad cerebrum pervenerint, omnem sensum
ad gaudium et voluptatem movent.

Tractatus De

Quarto Sanguinis sunt valde
 Incoherentes, cum enim spiritibus
 calidis abundant facili mouentur,
 vixque ullo in loco consistunt: Tum
 etiam quia propter docilitatem facili-
 ad bonum flexuntur, deinde ob
 nimiam in voluptate propensionem
 facile deserunt bonum.

Quinto ad prodigalitatem
 valde procliuere sunt, quia calor
 et humiditas facili se communi-
 cant: tum etiam quia ut supra
 diximus, ad quodlibet voluptatum
 generum propensi sunt: voluptate
 autem sumptuose et profusione
 quacuntur, quia ut ait ^{hic} Augus-
 tinus libro 4° contra Iulianum

Physiognomiã 39.

capite 3° Luxuria sumptuosa est.

Sexto minime audaces sunt
et animosi sanguinej, primo quia
Ira, ut ait Aristoteles, est eos forti-
tudinis: sanguinolenti autem diffi-
le irascuntur, sed omnia in eos
et iram conuertunt. Secundo
quia sunt amantissimi voluptatum,
et laborum impatientissimi, cum
tamen his virtutibus innitatur
Fortitudo.

Septimo Somnolenti sunt
sanguinej propter tenuiorum vaporum
copiam qui beneficio caloris ad cerebrum
conducuntur, ipsumque refrigerant,
ex quo fit Somnus.

Expeditis eorum vitia, de vir-
tutibus, ad quae a natura videntur

40 Tractatus DE

procliuore; a gendum est.

Primo igitur, propensi sunt
Sanguines ad liberalitatem, quia
propriam caloris qui in sanguine
Dominatus est, ad extendere et
diffundere: e contra uero frigoris
proprium est restringere et cohibere.
Hoc patet in Trucribus et Adoposcor
tribus qui ut plerimum liberaliter
sunt, et in senibus, et in mulieribus,
qui propter nimirum frigorem uix libera
litatem exercent.

Secundo ualde dociles sunt,
quod enim humidiora sunt ea facilius
persuadentur, ut patet in pueris
et mulieribus quibus quicquid
uoluerit persuaderas. Denique quae
humidiora sunt, ea cuiuslibet

Physiognomiâ 4i

impressionis susceptiva sunt, ut
patet in aëre, et in aquâ.

Tertio ad urbanitatem et Soci-
etatem civilem propensi sunt Sanguinej:
propheta quod Societas civilis mutuis
officiis et conuictus familiaritatis
nitiatur. Sanguinej porro propheta
liberalitatem Innatam amicorum
officiis ultro sibi obstringunt, et
propheta docilitatem et sermonum
Incunditatem placent eorum collo-
quia. Porro ad id quisque maxime
propensus est, in quo aliis placere
se existimat. Unde Sanguinej,
ut supra diximus, Gaudia et ludos
amant: Longè facilius autem cum
sodalibus gaudemus, quam soli.

Quarto voracere sunt Sanguinej.
quia quisque eadem cum alijs ratione

Tractatus DE

agit, quā secum agi putat: Sanguinej
autem ob innatum candorem in animo,
et simplicitatem; nulli non fidunt:
vix que suspectum habent alium
mendacij.

Quinto sunt misericordet, quia
amant ut alibi bonum velle, et
malum depricari. Porro omnem
fave Sanguinej amant: quia amor
est quaedam communicatio. Humidum
autem et calidum est maxime com-
municativum et extinguitur, ut supra
diximus. Unde cum in aliquo amore
faventur, adversa ej omnia timent:
si vero accidant, ea detestantur: Et
si aliquibus insuntur, irascuntur.
Quod apparet in pueris et adolescen-
tibus, qui quia ad amandum pro-
clivi sunt, misericordiam moventur.

Physiognomiã 43

Hoc etiam patit in mulieribus, et
virginibus.

Sexto viderendi sunt. quia
cui conuenit signum achis, conuenit
etiam habitus, siue propensio ad ipsum
Actum. At sanguinis conuenit signum
Achis, viderendia pura, pueros
quidem siue videris color genarum
Suffunditur. Conuenit igitur ipsi
habitus viderendia. Deinde quod
humidiora sunt, et sunt ad viderendiam
propensiora, ut patet in pueris, virginibus
et ingenuis mulieribus.

Septimo. Ingenio satis bono
et liberali sunt sanguinis, quia ad
cognitionem videntur et spiritibus
calidius, satis magna autem eorum
copia est in sanguineis. vulgo tamen
paucum in disciplinis proficiunt.

14. Tractatus DE

prophs Inconstantiam: Et quia —
Disciplina sine meditatione aliqua
non parum movosa et volubi in cau-
esolica compavasio non possunt.
Sed autem meditatio a sanguineo
Cum natura valde alteret.

Sectio Septima
quæ sit Indoles
Biliosorum.

Vitia ad quæ propensi sunt
Cholici, hæc sunt.

Primo Iracundia Amara.
Amaram uoco quæ cito deponitur,
ut ab acerbâ quæ uix deponitur
Secundam. Ea est ut docet, Arist
hæc. ut Ebullitio sanguinis circa
cor. Porro Ebullitio fit opere caloris,

Physiognomiã 45

in quibus ergo maior est calor, major
 etiam Sanguinis ebullitio, atque
 adeo Ira inuenitur. Obscua tamen
 Sanguinem illum esse biliosum et
 igneum, quia ualde subtilis est, et
 Spiritus emitit ad omne Corporis
 partem. Hinc uariæ uultus colorum flam-
 micum reperiunt et oculis ueluti
 flammulas emittere uidentur,
 subito tamen Pedantur: quia sicuti
 Spiritus illi propter subtilitatem
 cito Incaliscunt, ita etiam cito
 repigrescunt, prorsum cum paulo
 sunt a calore remotioris.

Secundo Ambitio. Approuentur
 enim biliosi ad ignem, cuius proprium
 est semper ascendere. Biliosi ergo semper
 ad honores et magnæ dignitatis
 aspirant.

46. Præctatus DE

TERTIO Superbia, quia Ira
pvaqwhm nascitur ex Superbiã. Tunc
enim Irascimur cum nos contempere
inmerito uiderimus, biliosi cuhm
uel ex minimo et apparenh^o sui conhn
ptu exceduntur.

Quarto Inconstantia. quia
igneam naturam participant cuius
est proprium quaquaversum moueri.

Quinto proni ad Ebrietatem,
quia propter ~~superbiam~~ calorem et
immensum, temperandum atque
refrigerandum multum bibunt: Deinde
multum amant saporis igneæ,
qualis est in vino.

Sexto propensi sunt ad ueneri;
non quod ad eam apti sint: ad hanc
enim requiritur temperamentum

Physiognomiã 47.

Sanguineum, Id quia mouentur
animalia ad uentum ex copia spirituum
calidorum, qui rursus et organa generationis
addicta calefaciunt. In Biliosis autem
magna horum spirituum copia
suppetit propter caloris excessum.

Septimo Indociles sunt
et Inobedientes. Nam ignis non
potest cohiberi ex a Lienis hominis.
puta vasi aliquo ut Bombardis et Sclopetis
contineri, uel tormentis, quod usu
satis patet, nam omnia quaque
perstringit, ut Liberi quocunque
liberbit suatur. Cholericis autem
ignea natura est. Multoties
supra insinuauimus.

virtutes ad quae propensius
sunt Biliosi, hæc sunt.

Primo Fortitudo sive potius
Audacia, propter calorem qui in

Tractatus de

Ippia dominatio. Deinde quia
 ut Superiue ex Aristotele docui-
 mus. Ipa ex eo Fortitudinis,
 at biliosi sunt ualde Iuacundi
 ergo sunt etiam generosi seu
 Animosi: non sunt tamen
 robusti quia macilenti ob calorem
 et Siccitatem.

Secundo liberalitas. quia
 calidum facile dilatat et se
 communicat. Secundo quia bilio-
 si ambitiosi sunt et Superbi,
 uoluntque omnia in sui admi-
 rationem et amorem protrahere.
 quod ut consequantur, liberales
 sunt. Ita enim comparati a-
 naturam sunt hominum, ut uari-
 eos admirationem aut amorem,
 a quibus beneficii nihil accipiunt.

Physiognomica 49.

Tertio Clementia. quia cum
 Iras aliquid concedis, et iram uelut
 Supplicantibus remittunt suam, quam
 ex opinione contemptus suscipiunt.

Quarto sunt ad Pietatem
 et amorem Dei propensi, quia amor
 Dei ignis quidam est, qui nos a uicij
 mutabilium uinculis solutos ad
 Deum immutabilem transtulit. Zelati
 etiam sunt ut pluvium, propter
 innatum calorem, quod sane nobis
 in sancto Paulo apparet quem
 scriptura exhibet tanquam Spicandem
 cadis et uinatum. Deinde in Sto
 Augustino, Hieronymo, et aliis quos
 admodum biliosos fuisse, nec ex
 ipse Imaginibus deprehendimus.

Tractatus DE

Quinto sunt excellentia In-
 genij si aciem spectet. Quod enim spi-
 ritus sunt subtilior et calidio-
 rum, et maior est mentis acies. Memo-
 ria tamen non uigilat propheta depre-
 tum fumoris. non sunt etiam
 ad adhaerere et scientias capiendas
 idonej propheta inconstantiam et
 leuitatem. Sed si pauum admix-
 tum sit Melancholia, erunt
 laboriosj, et magis in suis au-
 bus erudunt. Iudicio etiam polle-
 bunt, quia Melancholia quae-
 tas et frigida bilis addorem
 et leuitatem temperabit.

Sectio octaua
 Quenam sit Indo-
 les.

Physiognomiã. Si

Melancholicorum.

Vitia melancholicorum sunt.

Primo Auaritia quia in melan-
cholicis frigida dominatur, cuius est
restringere et condensare: unde difficile
sed extendunt et communicant,
quod ad liberalitatem vergunt.
Ratit hoc in scribis qui siccus sunt
et frigidi.

Secundo Ira acerbata. Hoc est,
quod difficile deponitur. Ratio est.
quia quod ex se sicciora sunt,
et frigidiora; ea cum simul incaluerint,
difficiliter et rariore se friguerantur,
ut patet in metallis et lapidibus, quod
quia sicca sunt et frigida cum simul
ignem concipiunt, difficiliter

Tractatus DE

ad frigore passivum redeunt. Cum
 ex contra situta^s propter levitatem;
 et olium propter pinguem humorem,
 facile ignem concipiant, et facile
 calcinantur. Cum ego cholici frigidi sint et sic, difficil
 limè vom deponent, cum vā accendi
 sudiunt.

Tertio Ignavia et timiditas,
 quia scilicet Fortitudo et audacia ex
 calore nascitur, Ignavia vero et
 timiditas ex frigore, quod patet
 quia nimirum cum timet aliquid, mem
 bra frigore vident, sanguisque
 in venis sive congelatur. Deinde
 in timore fit contractio partium
 interiorum Stomachi: contractio
 acriy et dissipatio frigoris est
 proprium.

Physiognomia^{53.}

Quarto stupor Ingenij et memoria
 defectus. Nam, ut supra diximus, ingenij
 acie ovihet ex abundantia calidorum
 et subtilium spirituum, memoria vero
 ex humiditate; quia humiditate quilibet
 figura imprimitur. At melancholici
 caliditate illis spiritibus abundare ne
 queunt propter innatum frigus, neque
 humiditatem, propter siccitatem. Unde
 ingenio infelici et hebeti memoria
 praediti sunt. Cum tamen aliquid
 memoriae semel invaduerunt, rix
 obliuiscuntur. Figurae enim et caracte-
 res solidi materiae impressi diutius
 manent, ut patet in Chalcivibus
 qui in tabulis aeneis aut marmoreis
 exarantur.

Quinto Inuolani sunt et Inuicunt,
 quia saltem nullos aut admittunt, aut

54. Tractatus DE

referunt. nam propter Ingenij Sphonorij
acutulis istis acutis non delectan-
tur.

Sexto sunt Indociles, et ad
obediendum inepti, quia quas fumo-
re non abundant, ut lapidee et
metallae sepe neguerunt.

Septimo prouisi sunt ad Ebrieta-
tem, quia appetunt uini calorem
quo spiritus innatum impediunt, et
subnorme quo siccitas nimia sumefiat.
non sicut ac tibiae quas calidos imbres
appetit, ut fore uidebitur.

Octauo cum ad Imperium
aliquid curat sunt intolerabiles et
Immanes euadunt, quia melancholici
solitudinem amant, cum aulicis in
dignitate constituti sunt, solitudine

Physiognomiã ss

illã hrebrosã frui non possunt: atque
ad id moveri sunt et hixi. Ideo autem
societatem hominum fugiunt, quia
videntur in cupiditate sua cuius
ipsi conscij sunt, ab aliis quoque ag-
noscatu.

Virtutes ad quas proclive
sunt melancholici, hæc sunt.

Primo melancholici amant hie
sunt otij et pacis. Primo quia cum
tanta affinitatem habent, cuius pro-
prium est quietari et in perpetuum
stare. Secundo calor est, qui excitat
ad suscipienda negotia, quicum in melan-
cholicis deficit, raro aliquid susci-
piunt.

Secundo constantie sunt in
proposito, et si matueri ad bonam

Tractatus DE

uel malam uitam se conuerserint. —
 difficillime ab ea quam amplexi
 fuerint, uidentur. Eadem uahone
 qua sunt Indociles. Deinde quia
 Grauia difficile mouentur.

Tertio patientes sunt. Quia
 ob innatum frigus leui de causa
 non irascuntur, sed leuiter culpam
 facile praesumittunt, et condonant.

Quarto Modesti sunt et humiles,
 quia paucae honore captui suo
 accommodatos conseruantur, mag
 nos uero propheta innatum frigus
 et grauitatem non appetunt, ut
 plerimum tamen Melancholicorum
 modestia ex animi abiectione degen
 erat.

Physiognomia 57.

Sectio nona DE Indole Pituitosorum

Vitia Pituitosorum hæc sunt.

Primo Auaritia propter nimium frigus quo constringuntur ut supra docuimus. quod apparet in feminis et senibus, in quibus frigus domi-
natur.

Secundo Inconstantia. primo propter humoris excessum. Quia enim humidiora sunt, ea cuiuslibet sunt impressionis susceptiva. Secundo quia cum Lunâ affinitatem habent, quæ inconstantissima est. Patet in pueris et mulieribus.

Tractatus DE

Tertio Ignavia. quia calore
ex quo nascitur fortitudo deficiuntur.
patet in Mulieribus

Quarto diffidentia. quod ipse
cum Melancholicis communis est
vitium, scilicet prophinnatum
frigus. patet in senibus, qui semper
aliquid auerant habent, quod
amico non aperiant.

Quinto sunt dididiosi, prophy
frigus. calor enim mouet, et
ad agendum excitat. patet in foemi
nis.

Virtutes ad quae propensi
sunt pituitosi, haec sunt.

Primo Misericordia. quia ut
supra ex Sanguineis diximus, -

Physiognomiã 59.

Sunt ad misericordiam propensiores,
qui ad amandum proni sunt. Pituitosi
autem ad amorem proni sunt, prophete
humoribus qui facile diffunditur.

Unde mulieres misericordiores sunt
predicantur erga Fornicosos, quia erga
eos majori affectu fiuntur.

Secundo Docilitas. quia humida
quacumlibet impressionum susceptiva
sunt. unde mulieres et pueri facile
credunt.

Tertio Sunt scilicet in Deum et
Dei propter Docilitatem. Patet in Hoemineis
quibus Ecclesiam antiphonam beatae
uirginis in unum nomen, Deuota, legitur
apposuisse.

Quarto urbani sunt et polit.
in sermonibus quia dicta aliena
semper benigno animo excipiunt

60 Tractatus De

et exponunt: salibus quod et Sociis
delictantur. Part in mulieribus
præter huiusmodi quod in civitatibus
educata sunt. Sunt viri vel
ipsæ vivis urbanior.

Quinto viciundi sunt. Quia
quod Humidiora ea sunt viciundi
Diora. viciundia enim est Infamia
timor: porro pituitosi sunt timidi
propho innatum frigus.

Sexto sunt Excellenti Memoria
prædit. facile addiscunt, quia humi
di sunt: humidis autem facile
quidvis inscribi potest. Viri tamen
non meminerunt, quia quod valde
humidis figuræ imprimuntur
Vir non manent. Part in pueris
qui quia humidi sunt facillime
addiscunt, facilius tamen oblivis

Physiognomia 6.

cum huius

Sectio Decima DE Temperamento Ingeniosorum.

Quæritur quodnam tempera-
mentum requiratur, ut aliquis sit
Ingeniosus.

Respondeo hoc esse Ingeniosorum
temperamentum.

Primo in Ipse Dominatur bilis
flava seu Cholera. Secundo melan-
cholia. Tertio Sanguis. Quarto Pituita.

Probatum primo authoritate
Aristotelis problematum Sectionis
trigesimæ problematum primo. In quibus,

Tractatus DE

inguit, multa et frigida bilis est
 atra, hi stolidi sunt et Ignavi:
 in quibus multa et calida, ij pocij
 et Ingeniosi. Ex quibus uerbis
 sic ratiocinari licet. In quibus
 est permulta et calida atra bilis,
 ij sunt ingeniosi: at melancholia
 qua ex se frigida est calefieri
 non potest nisi beneficio flaua
 bilis: non potest autem a bile flaua
 accendi et calefieri, nisi atra bili
 praeualerat. Ergo primum in
 Ingeniosis flaua bilis dominabitur,
 dante melancholia. vbi autem ex
 humore pituitoso aut sanguine
 sequentem locum obtineat, pauim
 inchoat. Melius tamen est Sanguini
 ubi pituita dominarij. Cum enim
 calor in Ingenio sic dominari debeat,
 timendum esset, ne si pituita

Physiognomia 63

primum post Melancholicam quoad
 vivet minus ad illis duobus humo-
 ribus utriusque bilis.

Secundo ex Galeno libro 10
 de natura humana. Animi, inquit,
 dextera et prudentia a bilioso
 humore oritur, Intriguitas et constantia
 auctore humor melancholicus,
 sanguis simplicitatis et cupiditatis,
 punita natura ad movum cultum
 nihil facit. Huc pertinet quod idem
 Galenus libro. Quod animi movet etc.
 caput 5° ex Heraclito reputi Splendor
 siccus, animus sapientissimus.

Tertio quia Ingeniosi sunt
 Aegyptij et Arabae, ut constat. Ex
 eo quod Aegyptij phiam, et Mathe-
 maticas adinveniunt juvantur. Arabes
 plurimj tum in philosophia, tum in

Tractatus De

medicinā elavocunt. Eos autē
esse valde melancholicos cum bile
predominio ipsi multus, et puli
demonstrant.

Quarto probatur rationibus.

Prima est, quia ad Ingenium
requiritur, ut Calidi et siccī spiritus
ex humorē melancholico ad cerebrum
mittantur: non possunt autē
spiritus illi exiire, nisi beneficio
caloris, qui a flavā bile submi-
nistretur. Quia autē in purulation-
ibus diuturna meditatio requiritur,
dicitur quod tanta melancholia, ut ex
ea beneficio caloris diu et uniformiter
spiritus ascendere possint.

Physiognomia. 65

Secunda quia ad Ingenium
 ut quivis ut Imaginē non disti-
 pentur, sed ut firmius faciant.
 Alioquin enim cum Imaginē
 unam mentis formavit. statim alia
 nullo ordine se se obtrudunt,
 et ita cogitationem perturbabunt,
 quod in melancholia beneficio impeditur.
 Nam quae sicca sunt, impres-
 sas Imagines firmius et diutius
 retinent.

Tertia quia in Ingeniositate
 dominari debet Siccitas mediocri,
 ut patet. Quia ebrii, pueri, et mulieres:
 in ingenio proximū non polleunt
 propter nimiam cerebri humiditatem.
 Unde Galenus loco supra citato
 docet Sanguinem auctorem esse

TRACTATUS DE

Simplicitatis et Stupiditatis: pithuitas
 vero naturam ad motum cultum
 nihil facit. Hinc etiam vix
 proficitur a tunc sunt Ingeniosi,
 quia tunc flava bilis et Melan-
 cholia abundant, quia siccitas
 praedita sunt. Hinc quoque
 calamitosi sunt Ingeniosissimi,
 quia nempe calamitatis et
 modicis exorbunt et siccant,
 ut patet ex profusione Lacryma-
 rum.

Quarta quia plerique
 Ingeniosi Hemorrhoidibus Labo-
 rant: et Hemorrhis et morbus
 qui ex Melancholia gignitur.
 Et enim profusio sanguinis atra
 bili admixta, ut docent Medici.

Physiognomiã. 67

34

Ad illam autem Egiptiorum flauam
bilis calor requiritur. Caloris enim
proprium est Heterogeneis discre-
pare, ut patet in combustione
lignj, in qua cinere ab aqua
fumoque separantur.

Dices primo uideri solam bilis
flauam debere in Inguinis domi-
nari, quia ipsi competitur dua
illa quae sunt quae ad Ingenium
requiruntur, puta calor, et sic-
citas

Respondeo solam bilis
flauam requiri tanquam causam
uelut efficiendam inguinis. melancho-
liam tamen requiri tanquam causam
materialem, et qua opus caloris flauam
bilis spiritus calidus et sicci generatur

Tractatus De

qui ad coarctum dolat ex eius natio
 frigori et humiditati temperati,
 inguini et celebritati in discedo
 et Inuivendo bibunt, et sunt
 uelut organa quibus uas
 sperire cudad, uel iam cusate
 mouat et applicat. Deinde
 requiritur utam Melancholia
 ad adgnem flaua biter temper
 andum.

Dices secundo uideri solum
 sanguinem in Inguinisie domi
 nari. nam sanguinem temper
 amet uti et maxime secundum
 naturam, proinde quod anima in
 Corpore sanguine facile suat
 operatione exeret.

Respondeo Temperamentum
 sanguinis dici maxime secundum

35
P. Physiognomiã 69.

naturam, ex eo quod sit benignis-
simam et omnium apertissimam ad
operationem tuam animam vegetantem,
tuam animam sustinentis et extendas.
non uero quod anima facilius in he-
lutione in sanguine corpori exerceat,
quam in bilioso et melancholico.
quia nimium calor nimis remissus
est, et spiritus qui ex sanguine
exhaerentur, nimis humidi.

Dices tertio. Ingeniosi non
sunt boni habitus, ut docet Arles
in physiognomiã passim. At melan-
cholici sunt boni habitus, sunt
enim fortes et robusti, quia
ossibus et nervis abundant, et
sanguinem. Rarior, ergo
ingeniosi non sunt melanco-
licis.

Tractatus De

Respondeo primo

Duplicem esse humorum Melan-
cholicum ex Artij sectione 3^a
problematum Problematum primo,
unum frigidum, alterum calid-
um: Illustratur hoc eiusdem exem-
plo. Aqua quæ modo calida modo
frigida est: Ita etiam Melancho-
lia, modo calida modo frigida
est. Frigida fortis, robusta,
ardor tamen et cupidus facit.
Calida uero seu accensa à flauâ
Bile Ingeriosos, debilis tamen
et non boni habitus.

Respondeo secundo. Robus-
tum abundante humorum melan-
cholico per totum corpus, et etiam
circa ipsum cerebrum. Ingeriosi

vel
inso-
cibus.

Physiognomia 7i

uuo abundant tantum humore
 melancholico circa Corlet in p̄ncha
 libus, vnde apparet diuersimodi
 melancholia a robusto et a ingenioso.
 Ingeniosi enim cerebrum ualde
 tenuē et auium est: robusti uuo
 ualde solidum et coassum.

Partes Secūda.

Quomodo ex diuersa
 membrorum confi
 guratione propensi
 ones indagentur.

Sectio Trima.

DE capite. Auribus.
 Fronte. Facie, et Labiis.

Tractatus De

Caput ergo magnum significatum significat: Intelligi caput medio cruribus tantum vel equam corporis proportionum excedens: hoc tantum est uirta corporis commensuratio ut capitis ambitus circumfueria non excedat faciei longitudinem hoc replicatum. caput enim est ueluti circulus cuius diametri est longitudo a uertice frontis sui uadit capillorum, ad extremum mentis. Si ergo capitis ambitus superet longitudinem faciei repetitum, magnum iudicabitur. Ratio autem cur qui magnum caput habent significati sunt, duplex affertur potest.

Physiognomiã 73.

Prima quia qui magnum habent caput, illis magnum est cerebrum, atque adeo ventriculi, et cerebri vena bene elaborata, hoc est neque nimis angusta, neque nimis lata. proinde quid phantasmata et spiritus quibus fit cognitio, facile mouentur: neque tam in se uagantur, quod Peruitatis et dimittia causa est.

Secunda. quia illi sensati sunt in quibus phantasmata distincti ut exhibent, neque ordine proprio occurrunt. Porro in iis qui magno sunt capite phantasmata non solum inuicem interuolant, sed proprio loci capacitatem suae ordinibus distinguuntur, et cum opus est,

Tractatus DE

in medium procedunt. Addit Artes
hoc verbum ad canes, non quidem vil
Latro et perversos qui domus
custodiam inuigilant, neque tamen
ad canes Leprosarios, qui caput lon
gus habent: sed ad canes illos
quibus utuntur ad pedicem, et
renouum ueracionem, qui sunt
cuiusque bovis uisus, capite
coarctato longo, auribus longis et
pendentibus, qui sunt odoratu
sagacissimo, qui quod pradam num
quam desunt, quin assequantur.

Paruum caput Insuperatum
significat: paruum uero caput
censetur, quod a predicta mediocri
tate deficit, cuius Effatus duplex
ratio assignari potest.

Physiognomiã. 75.

Prima quod qui parvum caput habent parvum etiam habent cerebrum, atque adeo facili spiritibus et phantasmatibus per angustioris mensuras et uentriculos non ferunt. Hoc patet in Asinis ad quod referuntur ab Aristotele illi capitati qui stolidi sunt et stupidissimi, quia licet caput magnum habeant, cerebrum tamen minimum animalium habent, proportionem ad reliquum corpus spectatam.

Secunda quia capitis parvitas defectum denotat caloris quibus laborata fuerint omnia capitis organa. In sensatis autem debet calor dominari.

Aures a mediocritate deficientibus similes similes moribus etiam

26. Tractatus De

Simia prae ditum designat, hoc
est ad vitulacae imitationis, ad
vivam, et ad libidinem prorum. ratio
est quia auvere et humoribus gen
erantur: cum ergo a iusta magni
tudine deficient nimiam celebri
siccitatem denotant, proinde que
Simia mori. Nam Simiarum tempo
rumentum est caeteri siccitas.

Auues iustam magnitudinem
excedentis morae Asindiae denotant
propheta Fiquavum affinitatem
in Lucivus ob hmpamentum melan
cholicum cum subdominio pituita.
Cartilagineae viui ex quibus auvis
pore consistunt sunt hmpamenti
frigida et sicca paulo tamen mol
lionis atque humidioris quam
ossa. Melancholici autem sunt
stupidi, pigri, et Inuocundi,

Physiognomia 77.

ut supra docuimus.

Frons Iustam miris uiam excedens
 Signum atque imbellium significat.
 Ratio est. Quia quidam frons magna
 est, magnum etiam os caluaria
 inest. necesse est. ubi autem magnum
 est os necessario dominatur frigidum
 siccitate, proinde quod melancholia.
 ubi autem dominatur Melancholia
 Significat, timor, ac hebetudo mentis
 dominantur.

Obserua hanc esse Faciei
 commensuratum proportionem,
 secundum pictores et statuarios,
 ut in hoc parte aequalis diuidetur.
 prima parte est a radice capillorum
 ad media Supercilia. Secunda a
 medio Supercilii, ad extremum nasum.

Tractatus De

Frontia ab extremo naso, ad mentis
extremitatem.

Prima pars quae in his radicatur
capillorum. A Supercilia prohibi-
tus, Frons nuncupatur. Frons
ergo magna dicitur quae maior
est et faciei partem quae est
medio Superciliorum, ad extremum
nasae, vel ea quae est ab extremo
nasae ad imum usque mentem,
pars uero quae ad eorum propor-
tione deficit.

Parua Frons indiscipli-
nabile significat, hoc est incipit
ad sententias antiquae caput sen-
das, gulae, uiae, uenerique deditis.
Duplex autem ex causa frontis
paruitas oritur, primo ob nimium
pilorum in frontem dispersum.

Physiognomia 79.

Secundo propter ineptam ossis confor-
 mationem. Qui primi generis sunt,
 Indisciplinabiles sunt, quia illis
 in anteriori cerebri parte multi
 sunt humores crassi, ex quibus
 pili generantur: quibus autem
 illi sunt humores crassi, phantas-
 mata quae in hinc illinc speculatur,
 confusa et coarsa sunt. Spiritus
 vero quibus omnis sensus et intentio
 movetur, et excitatur: non sunt
 subtiliores, et activi; sed torpentiores
 et sanguinej. Qui secundi generis,
 sunt etiam indisciplinares,
 quia cum sub ossis illo anteriori
 cerebri parte, in qua phantasia
 residet, posita sit: necessario phan-
 tasmata quibus cognitio perficitur,
 sunt confusa, et indistincta,

Tractatus De

proinde quod ipsa Cognitio. Potest
 enim non operantur, nisi organa
 sint apte disposita, et secundum
 figuram, et secundum aliam
 qualitatem.

Rotunda Frons insensa
 tum significat, hoc est ingenio
 stupido, et uoluptatibus dedito,
 et quod infantiã minime mouetur.

Frons rotunda est quae uelut
 dimidram sphaeram exhibet. Talis
 fuisse figura Commodum et
 Helioagalum Romanos Impera-
 tores ut ex antiquis uisum ima-
 ginibus et ex Historicis constat,
 quos fuisse spuciosissimos et im-
 pudicissimos sciunt. Ratio est
 quia calor in eis ualde debilis est,
 ut patet in multis quos fron-
 tem rot plurimum rotundam

Physiognomiã si

habent, propterea quod caloris
 paucum habeant; qui vero debilius
 calorem habent, cerebrum etiam,
 ac utriusque caput paucum bene
 conformatum habent. quia calor,
 Caput et cerebrum format. qui
 autem cerebrum habent male for-
 matum, insensati sunt. In famia
 etiam non mouentur, quia honoris
 appetitum non sunt, et coctis nimium

frigus.

nubilosa Frons audacem
 significat. nubilosa frons dicitur,
 in qua circa supercilia, et paulo
 supra medium eorum cutis conuicta
 quodammodo est, uigosa est eluatio.
 Ratio huius est quia calor
 qui in fortibus et audacibus dominatur
 frontem rugat. Sed addenda sunt

Tractatus DE

alia caloris signa, puta color uultus, erectio Capitis, oculi Casti &c. quia ex timore etiam oritur illa contractio cutis, quia frigore contracta fit.

Facies Carnosa pigrum

denotat et iustum, macilentam uero diligentem et Impigrum. Ratio igitur quia qui carnosam habent faciem non multum habent siccitatis in cerebro, nec caloris.

Ad Diligentiam uero requiritur quia a Melancholia oritur, et calor qui a flaua bile melancholiam accendit promanant. quia bilis calor acutum et ad Excogitandum promptum, et Melancholia siccitas tenacem facit, et constantem

Physiognomiã 83.

in proposito. Qui macilentam faciem
habent, pallidam, et fuscã: his
duabus qualitatibus præditi sunt:
proindèque diligenter.

Facies magna tardum significat:
parva uerò pupillanimum. Ratio
prioris est, quia qui magnam habent
frontem, magnum quoque habent
caput, et ossibus repletum: qui
uero tale habent caput ob melan-
cholia excelsum tardi sunt et
stupidi. Hinc boues qui faciem
magnam habent, tardi sunt et
stupidi. Ratio posterioris parvis est,
quia in his qui parvam faciem
habent dominatio bilis cum pituita:
at ij quibus bilis dominatio, inconstan-
tes sunt, quibus uero pituita, sunt
pupillanimi.

Tractatus de

Labia Gracilia et quorum
 Superius Inferiori prominere foris
 et magnanimum significant. Hoc
 patet in Leonibus, et quibusdam cani-
 bus. Ratio est quia illi magna-
 nimj sunt quibus calor domi-
 natum cum venisso humore: At
 in quibus talia sunt labia domi-
 natum calor cum remisso humore:
 Humor quidem quia mollia sunt
 et laxa: calor vero quia sunt
 dilatata et gracilia. proprium
 autem est caloris dilatave.

Sed si quibus cuolabrum Super-
 vus magis dilatatum et promi-
 neat Inferiori. Respondebo. quia
 maior est calor, ubi multa caro, et
 multa ossa, quam ubi pauca: At
 in Superiori capite pauca plura

Physiognomiã

Sunt ossa et plus carnis: hinc
 est quod dentes superiores sint fir-
 miores, et meliùs radicali, quam
 inferiores. Hinc etiam est quod
 hyeme digitis, naso, et pedibus
 frigidus: propheta quod non satis
 est materia in illis partibus,
 ut calorem generari possint.

Labia Gracilia duva et
 circa caninos dentes supereminentia
 ignobilis et stupidum significant.
 Ratio est, quia in quibus et alia
 sunt Labia Melancholici sunt
 ut plurimum, quia caninos dentes
 habent alij supereminenti, atque
 adeo evasos: qui autem talia dentes
 habent Melancholici sunt. Dentes
 enim sicci sunt et frigidi, ut post
 duos simj. Quibus ego dentes sunt

26. Tractatus De

iusto Crassioris, iis Melancholia
Dominabitur. Observa dentes

caninos esse duos illos dentes qui
sunt inter se sive et molares.

Dicuntur canini, quia sunt acuti
tquam canum et leonum.

Crassa Labia qui habent,
et Superiora Inferiori propendens,
fati sunt. Ratio est, quia in

illis quibus talia sunt labia,
multus humor dominatur, Atque

ad hoc vit. canosum caput, si
canosum vit caput et facies:

mediocri vit calor qui non suffi-
ciet ad resolutionem illorum

humorum. Cum autem copioso
Humido mediocri inest calor,

fabrum facit, ut patet in

Physiognomiã. 87.

Muliebribus, quã ineptis sermonibus,
 Invocationibus, imò et ineptie
 actionibus dedita sunt. Præterea
 pigra, alienarum rerum curiosã,
 propriarum negligunt.

Labia et Gyngei prominentibus
 amatores contumeliam dindant.
 Ratio est, quia quibus Labia sunt
 ita prominentia, nervi quorum beneficio
 moventur Labia; retrahuntur.
 quibus autem nervi contrahuntur,
 sicci sunt, et calidi. Proprium
 enim est caloris et siccitatis con-
 trahere, cui auctum in capite dominatur
 calor, et siccitas, puta, Bilis. Ille
 rixosus, et contumeliosus est.
 quia cerebrum illius Bilis est
 infectum, et calofactum. Bilis auctum

Tractatus DE

ut pot^o natura ignea & ceteris,
facit a L^ovi uelle. Superduminevi,
aliena ad se vaporu, et alia
corrumpo.

sectio secunda DE oculis, et naso.

Contemplationem

oculorum principiam et nobilissimam
Physiognomia^o pauhm docet Albarhus
Magnus. Ad eam nunc accedimus.

Quibus ab oculis tanquam
viticula^o pendunt, illi sunt Bibacet.
Ratio est, quia qui multum vini
bibunt cerebrum nimis fumicent
vinosis uaporibus, qui ad cerebrum

Physiognomiã 89.

beneficio caloris emittuntur: cum
autem talibus humoribus excremen-
tibus abundat, eos in illas vesiculas
ut potius sibi propiorē dimittit,
ex quibus ita intrinsecus emittunt. Si tamē
vesicula illa essent alieni a natura
Indita, non ideo iudicandum esset
ipsum esse vino deditum; sed tantum
ipsius cerebri superflui et excre-
mentitii humoribus abundare.

Quibus quod circa oculos sunt
invenitur pendunt, illi sunt amatores
Somni, propter similitudinem quod
introducitur cum eo, qui ex Somno
surgit. Ratio autem cum qui dor-
munt talia faciunt quod sunt
circa oculos, quia Somno refrigerantur
et augentur cerebri vapores, refrigerantur

Tractatus De

autem illi vapores, facili in humores
 uertuntur; illi autem fumores
 a cerebro eiciuntur in cae partibus
 quae circa oculos sunt, et huc
 faciunt.

Pavij oculij pusillani-
 mitatis arguunt. Ratio est quia
 qui pavos habent oculos pavum
 vitam habent ebriam, qui pav
 um habent ebrium illi sunt
 pusillanimis, ut patet pavum ingeniosj.
 Deinde qui tale oculis habent,
 spiritus ad in Invidios partibus
 capitis habent; quibus autem in
 Invidios partibus capitis sunt spiritus
 illis pavum est calor proindeque
 sunt pusillanimis. Pusillanimi
 tas enim oritur ex deprehe calor.

Physiognomia. 91

Magni oculi laudatam signifi-
cant. ratio est quia probant cere-
brum esse ualde pituitosum, humidum,
et iusto maius; at quibus cerebrum
est nimis humidum, et iusto maius,
ij laedi sunt.

Concaui oculi malignum
signant et uersipellium, quia demons-
trant nimiam cerebri siccitatem, adeoque
impedimentum melancholicum.
Melancholici autem semper malis
delectantur, et sunt uersipellere,
praeuolunt si sit nimis adusta
melancholia, ut in simis.

Prominentes oculi fatuum
et stolidum clauitant, quia excessum
pilitatis et deperitum caloris denotant.

92. Tractatus de

Concaui paruum

oculi magnanimum significatur. —
quia cum oculi concaui sunt magna
ossa sunt circa oculos, atque adeo
melancholia in cerebro dominatur:
calor etiam in eodem cerebro uiget
si fului sunt aut carij oculi:
qui uero eo huiusmodi praediti
sunt, magnanimes existunt.

Caesus et suborsus oculorum
color magnanimum significat, quia
flauum bilium cum melancholia
cerebro dominari denotat.

Nasus in extremitate castus
signum significat, et in ingenio
differtum. Quia qui nasum castum
habent, paruum etiam possident
caloris: qui uero parum possident

Physiognomiã 93.

caloris, ii sunt insensati, et ingenio
 destituti. Hoc patet in Bobus qui
 quia tardi sunt et frigidi vastrum
 habent nasum.

Quibus a medio ad extremum
 nasus vastrus est, illi sunt insen-
 sibilis hoc est stolidi, et ad peccati
 peccata vel inepti, quia signum est
 calorem naturalium qui formationi
 capitis insensuit, fuisse ita debilem,
 ut non predominavit super omnes
 ex quibus formatum est. unde
 de his aliquot in cerebro formatum
 contigit probabile est, quibus
 autem cerebrum non est bene for-
 matum, ii sunt insensati, cum quavis
 sensatio a cerebro oriatur.

Tractatus DE

NASVS In Extremo acutus
 irascibilem significat, quia talis
 nasi conformatio significat calo-
 rem in formatione nasi igni
 similem etitissid, qui semper in
 acutum dirigit, cuius autem calor
 dominatur, bilis etiam flava
 dominatur.

NASUS rotundus et obtusus
 Magnanimum significat, quia
 talis figura demonstrat calorem
 cum Melancholia naturali
 dominari: quibus autem talis
 temperamentum inest, ij magna
 nimi sunt. Nam propheta melan-
 choliam parui iniuriis et paruis
 honoribus non mouentur, propheta
 bilis uero magnis iniuriis, et magnis

Physiognomia 95

honoribus exstantibus, illas uel
 fouit uel propulsant, uel fouit
 ferunt; hoc uero generositas et cons-
 tantia prosequuntur. Patet hoc
 in Leonibus qui propter predominan-
 tiam glauam bilium cum melancholia
 talis figura nasum habent, ut
 sunt Magnanimi.

Nasus in extremitate sub-
 tilis instabilem pronunciat. Ratio
 est, quia in praedominatio caloris
 cum humiditate. Calor quidem
 quia in acutum desinit, humidum
 uero quia humiditas sola facile
 exhalat et diducit, potiusque prolongari.
 Quibus autem talis humiditas ungit
 sunt Inconstantes et Iracundi,
 ut patet in Aribus.

Tractatus DE

Nasus statim a fronti
 Incuruus Impudentiam designat,
 quia mabiam connotat ex qua
 formatus est, ita coassam et
 tenuem, ut vultus formatici
 restituit. Melancholia ergo cum
 bilis remissioni domina bitur. Hoc
 autem impudentium temperamentum
 est: quia Impudens est qui nec
 infamiam timet, nec honorem curat.
 Salus sunt autem Melancholici
 propter innatum frigus et Stupidita-
 tem. Hinc Comi qui sunt valde
 melancholici rospum habent Incur-
 uum, et sunt Impudentes.

Nasus Aquilinus hoc est
 recta fere et aequaliter usque ad
 medium descendens, deinde in fine

Physiognomiã. 97.

adumens et riuuus, magnanimi
 take iudiciu[m] est, quia notat prado
 minarij bilis cum melancoliã et
 admixtione puri sanguinis. quod
 cuius nasus a summo ad medium
 sit bene conformatus caloris sive
 flaua bilis prado minium indicat.
 quia flaua bilis prado minium in
 nasi conformatione occupatur.
 unde cum aliquis iuascitio statim
 mutatio in eius naso conuenit. quod
 uero incuuius sit nasus, melancoliã
 duuicium atque adeo melancolicum
 temperamentum demonstrat. Melan
 colici autem in quibus flaua
 bilis dominatur magnanimi sunt.
 Magno uant in pretio apud Persas
 qui tali naso pradi uant, quia
 Cyrum majorem Imperij Persici

98. Tractatus DE

conditorum naso Aquilino et adunco
fuisse persuasum habebant.

NASUS In Superiori parte
Concauus et in medio paulo exiior
et cuius parte frontis rotunda et
quad immittit, ita ut Galli rostrum
repro uideatur, Libeuosum dico
tat, quia significat magno calore
et multa Spiritibus Sanguinis
abundant. Galli enim Gallinacy
qui tali rostrum habent calore
abundant et flavā bile, ut parte
plumis quā fieri semper rubra
sunt, abundant etiam humorib.
ut parte, quia magnam plumarum
copiam alunt, et cristam semper
rubentem, quā ex superfluo humo
ribus fit, supra Capitis uerticem

Physionomia 99.

guit. Hinc Galli sunt generosi
ut pluvium et ambitiosi, et sup
cibi.

nasus Simus hoc est in
medio depressus Luxuriosum significat,
quia probat dominari melancholiam.
Melancholij autem cum simul Libi
dine exasperant, non conquiescunt,
donec vana expleverint. Patit hoc
in seruis quos Melancholice esse
demonstrat timor, cum tamen mense
Augusto calorem solis avertim
Libidinis suscipiunt, fructuant.
Patit etiam in Hircis qui melan
cholici sunt, et ualde Libidinosi.

nares patulæ et apertæ
Incuriam significant. Quia natura
ita providit, ut cui magnitudo est

Tractatus De

Calor, magna sint foramina, —
 quibus aerem quo refrigerari —
 possint, respirant. Qui ergo —
 majorum habebunt calorem, —
 illi majora habebunt navis, —
 qui autem majorum habent calo-
 rem, ij sunt iracundiores. Deinde
 proprium est caloris dilatari, —
 ergo qui magis latas habent
 navis sunt calidiores. Hoc patet
 in Irakis qui navis plura solito
 apertunt.

Sectio Tertia
 De Pectore. Dorso.
 et Collo.

Pectus Magnum et latum
 Magnanimitatem significat.

Physiognomiã. 101

quia multitudo ossium quæ sunt in
pectore, melancholicam denotat. Quod
uero exhumum sit, et sic loquimur

Aristoteles, de articulatim, hoc est cuius
partes cætera se inuicem aptas et dis
positas sunt.) quod, inquam exhumum
sit, caloribus dilatantibus et exhu

mentibus indicat, qui autem calidi sunt,
hoc est biliosi et melancholici, si sunt
magnanimi.

Dorsum Magnum et robustum
Audaciam et Fortitudinem significat.

Ratio. quia ubi est talis amplitudo
capiosum etiam caloribus inesse
probabile est, caloribus enim est dilatare,
ut supra diximus, qui autem calore
abundat, si est fortis, et audax.

Strictum uero, mollem et
imbecillam, ob caloriæ ex quo nascitur
audacia, penuriam.

Tractatus DE

Collum crassum, hoc est
 Musculiæ et nervi suppletum, foris
 significat. quia propter multitudi-
 nem et crassitatem melancholicum
 est, propter dilatationem uero,
 ut conuenienter partium extra fr-
 positionem, calor indicatur: qui-
 auctum calore et melancholia
 abundant, ij sunt magnanimi.

Gracile collum Imbellium
 et foemininum significat, quia
 caloris notat defectum, ut propter
 qui naturam dilatationem non potest
 uel melancholia, crassa quæ matu-
 ria defectum, quæ etiam imbelli-
 tatis nota est, licet suspiciosum
 et crudellem &c.

Physiognomiã

103.

Oblongum collum timidi
tamen indicat, quia significat paucum
caloris naturalis in corde esse. Idcirco
vix videtur collum longum timidis
animalibus concessisse natura, nec
cerebroum, quod semper eoudis agnum
si pigratione temperat, calorem
illius naturalis omnino privaret.
Patet hoc in canis, et asinibus qui
calore naturali abundant, et collum
oblongum habent, et timidi sunt.

Brevius iusto collum, dolosum
et insidiatorem significat, quia breuitas
materiam paucitatem et siccitatem,
tamen etiam caloris extendentis et dilata-
tionis penuriam notat; proinde quod
temperamentum melancholicum.
Melancholici autem suspicacissimi sunt,
dolosus, et auari. Unde eum medicorum

Tractatus de

Calore biliosi caligati sunt, hinc
 infidiosi sunt, raptoræ, et sarij.
 Patit hoc ex lupitæ qui melancho
 licij sunt, ut ex pilorum colore cog
 noscitur, et ex eo quod per noctem
 solium ambulat. Qui etiam Collum
 breue habent subdominatus etiam
 in illis bilis glauca, quia pili
 non sunt omnino nigri, sed nigredi
 ni admixtus est aliquis rubor,
 unde nascitur fusado, unde dolosi,
 sarij, insidiatoræ, et raptoræ
 existunt.

COXA ossæ et nervosa
 foris significant, quia maxima
 cassitas et lenitas et caloria
 uirtutibus denotant, qui autem tali
 sunt impedimento, ij sunt foris.

Physiognomiã. 105

Exosae uero et farnosa mol
lin significant, quia abundantiam
humoris et caloris in inferioribus
partibus denotant; qui autem calidi
sunt, et humidi, non sunt forti.
Pati soe in foeminis.

Quæres cur masculi sint
mulieribus fortiores, et Ingeniosiores?

Respondeo quia Maiores sunt
calidiores et sicciores temperamento, quam
mulieres. Sunt calidiores, et eo quod
sint pilosiores, et maiores. Solius autem
calor et pilos generat, et matrem
in quos extendit. Sunt etiam sicciores
quia sunt, ut plerimum macilentiores,
magis ossei et nervosi, sunt colore
pallido, uel saltem minus albo, et

Tractatus De

Carnem etiam habent duriorim quam
 mulierim, atque adu' Sicciorim.
 Mulierum uero sunt potius carno
 sa uel pinguis, quam ossa, et
 nervosa: Sunt candida et can
 im habent mollem.

Laus Deo, et
 Virgini Matri.

1647.

Physiognomiâ.

107.

101. *Επιτομή*

Επιτομή
Επιτομή
Επιτομή

Compendium
huius Physiognomicae Per Tabulas.

Tabula Prima.

PHYSIOGNO-

DEFINITIONO	[Ars conjectandi naturam hominum aliarumque animalium ex specie et aspectu.
NOTATIO	[A quors natura, et Iovis Indicium.
FUNDA-MEN-TA.	[De Inclinacionibus Judicat. Multa signa colligit. Ex corporis statu statum mentis elicit. Cum duo in uno iunguntur, species separatae assumit, puta equum pro generositate signo, hominem pro liberalitate.

MIA

Util [Medicis, regibus. Principibus.
 itas [Magnatibus idonea est.
 Lici [Sacra Litua.
 tam ee [hi patres.
 Docent [Patrio.

TABULA SECUNDA.

HVMORES.

S A N G U I S	hu	In di	color albus cum rubore.
	m	cia	proceritas corporis. cutis mollis.
	or	San	Carnositas.
	A	qui	Somnia Iocosa
	Ca	neo	pilorum copia. pili flauj uel nigri
	N	li	rum
	dis	VI	Uenus
	et	TI	& Brietas. e horra Inconstantia

V	rit	A.	prodigalitas. Audacia minor. Somnolentia.
I	mi	Vir	Liberalitas Docilitas. urbanitas.
		tu	Ingenuitas.
S	dus	tes	Miscericordia. reuerentia. Ingenium.

TABULA Tertia

B	bu	In	Cutis subnigra, uel flaua.
		di	Corporis breuitas.
I	m	cia	Duritie Cutis. Corporis gracilitas, et Macies.
L	or	Di	Somnia plena rixis et Ambitione
is	Ca	li	Pilorum copia.
		o	pili rubri, ualde Si Ciosope notant.

Stumores

Seu	li	So	poli subnigri bilis cū melancholia.
	du	ru	vox acuta.
Ch	s	VI	Iracundia amara.
			Ambitio.
			Superbia.
ol	et	TI	Inconstantia.
			Ebrietas.
e	Sic	A	venue
			Indolentia.
r	cu	vir	Fortitudo.
			Liberalitas.
			Clementia.
			quietas.
A	s	tes	Ingenium excel lens.

TABVLA Quarta

ME	H	Ind	Color pallidus, sub niger et plumbeus.
LAN	V	ici A	Corporis breuitas

C	M	Mela	Dumitice cutit.
	OU	choli	Pinguetudinis deperit.
	cor	cor	Somnia horrida.
h	Fri		Poenuria pilorum.
	um.		Pilorum nigredo.
o	gi		Tonus vocis hinc
			fricul.
	duo	VI	Auauitia
L	et		Ira accedba.
			Ignauia et timi
			ditas.
		II	Stupor Ingeniq
I	Si		Inuauitas.
	cc		Indocilitas
			Ebrietas.
		A	Impotencia in
A	u		magistratibul.
	S	zu	OTij amor atqz
			pacis.
		tu	Constantia in
			proposito.
		tu	Patientia.
			Modestia .et
			Humilitas.

Tabula quinta

P	hu	In	Cutis albedo.
		di	Corporis proeditas.
I	mor	cia	Mollitudo cutis.
		pit	Pinguedo
I	Fri	ui	Somnia Aquarum.
		to	Pilorum penuria.
V	gi	roso	Pilorum color subci-
		rum	naxitius
V	du		vox remissa et
			trivis.
I	et	VI.	Auauitia.
			Inconstantia.
I	hu	VI.	Ignauia.
			Diffidentia.
T	mi	A	Deidia.
			Misericordia
A	du	vix	Docilitas.
		tu	Piitas.
		tes	Urbanitas.
			Virtutia
			Memoria.

Tabula Sexta

Temperamentum	Dominativum in Illis.
Ingeniosum.	1 ^o Bilis.
	2 ^o Melancholia
	3 ^o Sanguis
	4 ^o Pituita.

Tabula Septima

CA put	Magnum.	[Prudentia]
	Paruum.	[Imprudentia]
Au les	A mediocri tate deficienti.	[Moris Simia]
	Iusto majori.	[A sinini mori.]
F r o n s	Iustam Mensuram excedens.	[Secunitate atque Imbecillitate.]
	Parva rotunda.	[arhim non capax, victorum abundante.]
	nubilosa.	[Stupor ingenij.]
		[Audacia.]

Tabula octava

Fa [Carno] [pigrithire et] [Sa] [Astia]

Ci [magna] [Tarditas]

L [Gracilia] [Forti] [et quorum] [tudo, et] [Superius inf] [Magna] [civioni] [promi] [nimital.] [net.]

B [Gracilia] [Igno] [Jouva, et] [Bilitas] [circa dentes] [et] [caninos sic] [Stupor] [pervenit in] [tia.]

A [Crassa quo] [Fa] [rum] [Alpe] [tui] [rius inf] [ras.] [propendet.]

[Prominentia] [Contumeliarum] [Simul cum] [Amor.] [Gynguis]

Tabula nona

O	Viticulosi.	Dibacitas.
	Pendentis.	Somnolentia.
C	Parui	pusillanimitas.
	Magni	Tarditas.
U	Conca ui.	Asubia et ⁱⁿ ma- malitia. eluct
L	Promi nentis	Stoliditas et Stupor.
J	Concaui parum.	Magnanimitas.
N	In extremi tate crassus.	Scynitice.
	A medio, ad extremum crassus.	Inseribilitas et stoliditas.
A	In extremo acutus.	Iracundia.
S	Rotundus et obtusus	Magnanimitas
	In extremitate subtilis.	In stabilitas.

V	Stahm a fronk In cuonius.	Impu denti a.
S	Galli	Luxu rius.
	Proprio	
	Similis.	
	Simus	Luxuria.

na ves	Patula	Iracundia.
	et aperta	

Tabula Decima.

Pec tus	Magnum	[magna nimitas.
	& Latum.		
Dor su	Magnum et	[Audacia et Fortitudo.
	& Rustum.		
	Strictum.		
		[Mollitudo et Imbecilli tas.

CO	Crustum.	}	Fortitudo.
			mollitudo.
U	oblongu	}	timiditas
			Indidiosa
um	Iust bre cuius.	}	fraus.

CO	ossea et peruosa	}	Forti tudo.
			Exosset et Carnosae.
X a.			

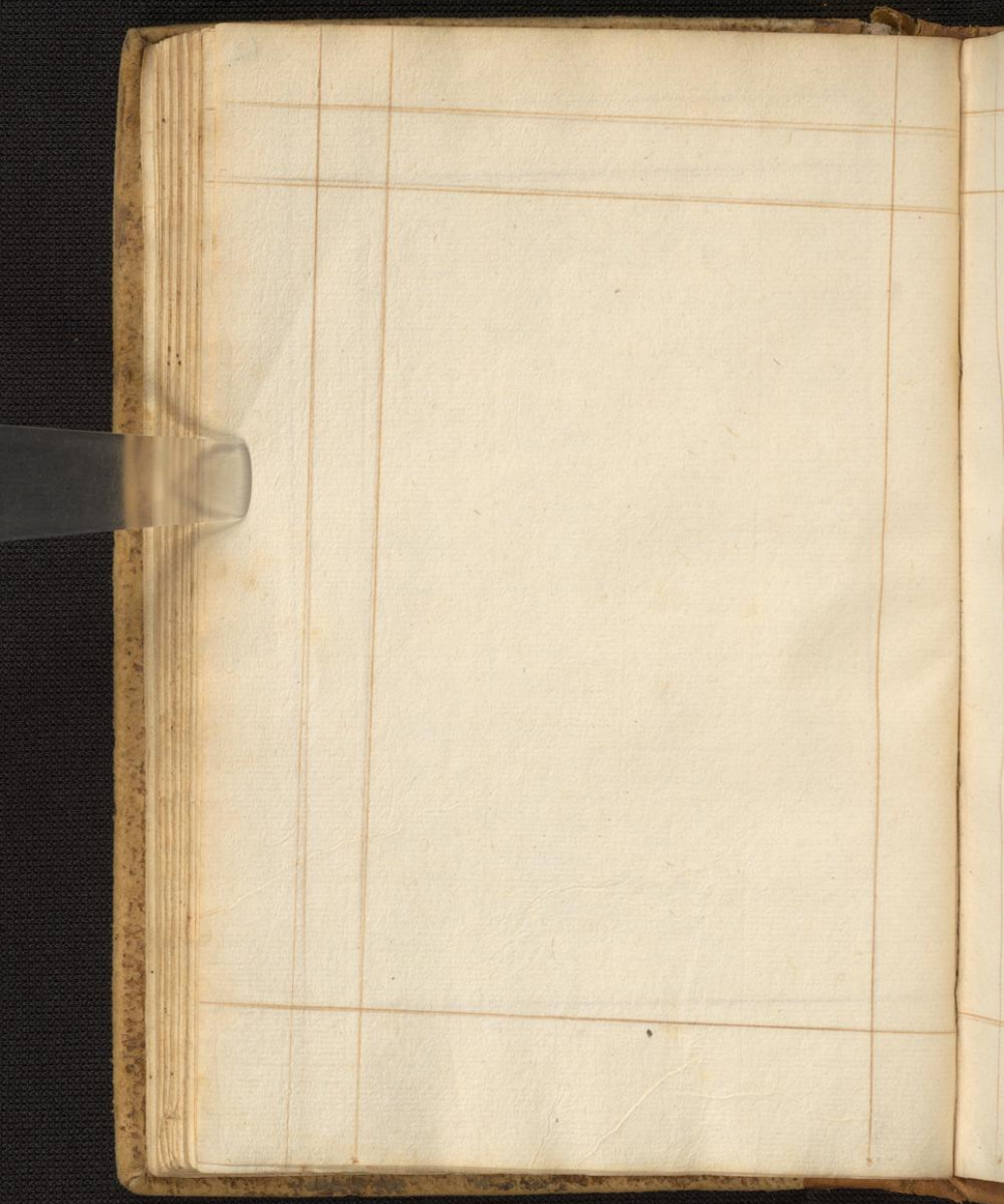
Xij	}	Fortitudo
		Ingeniosi.

Mu lie res.	}	non ita
		fortitudo,
		non sic
		Ingeniosa.
		§.

Hanc Tabulam Composuit
Ludovicus Deligny. 1647.

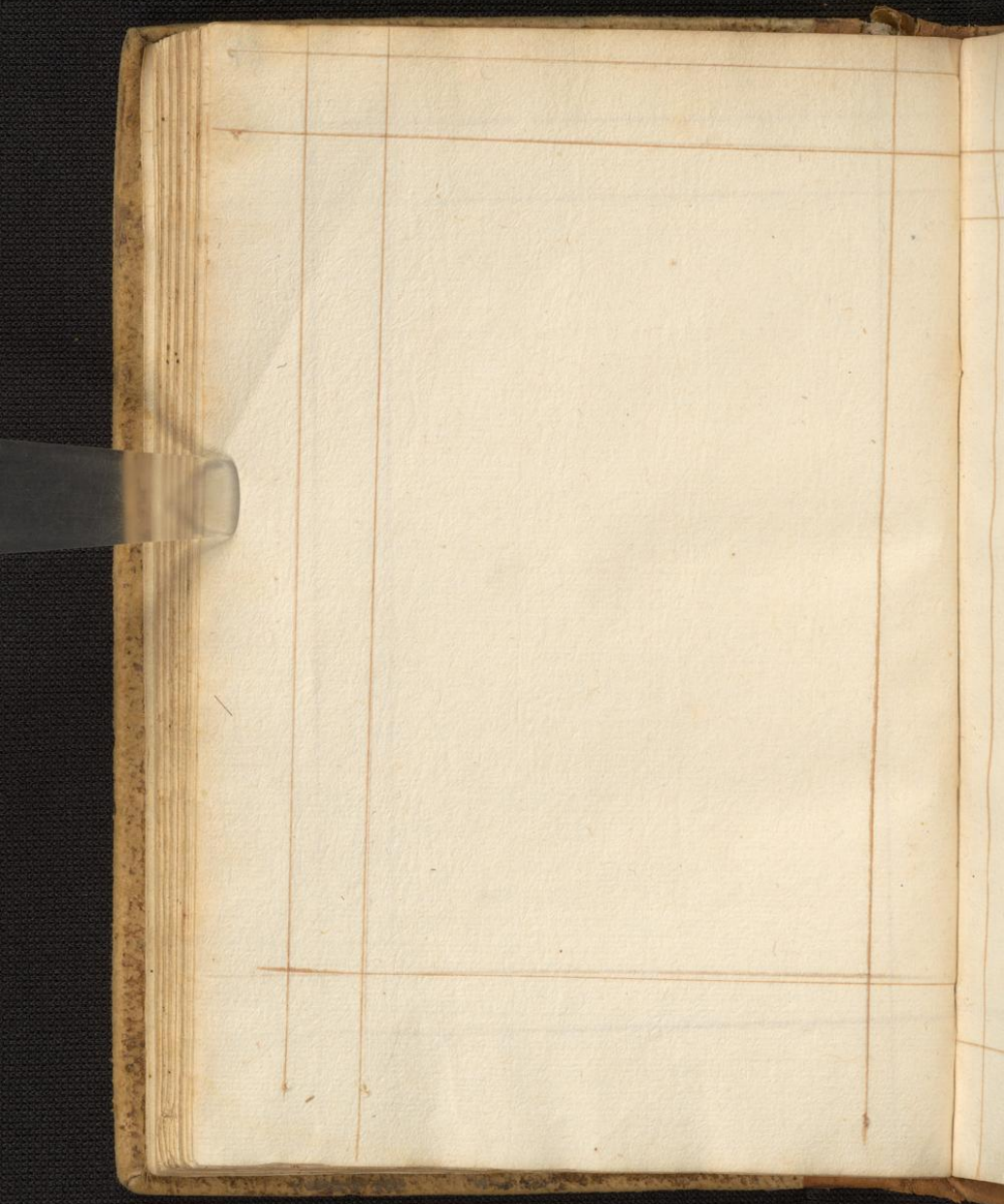

62

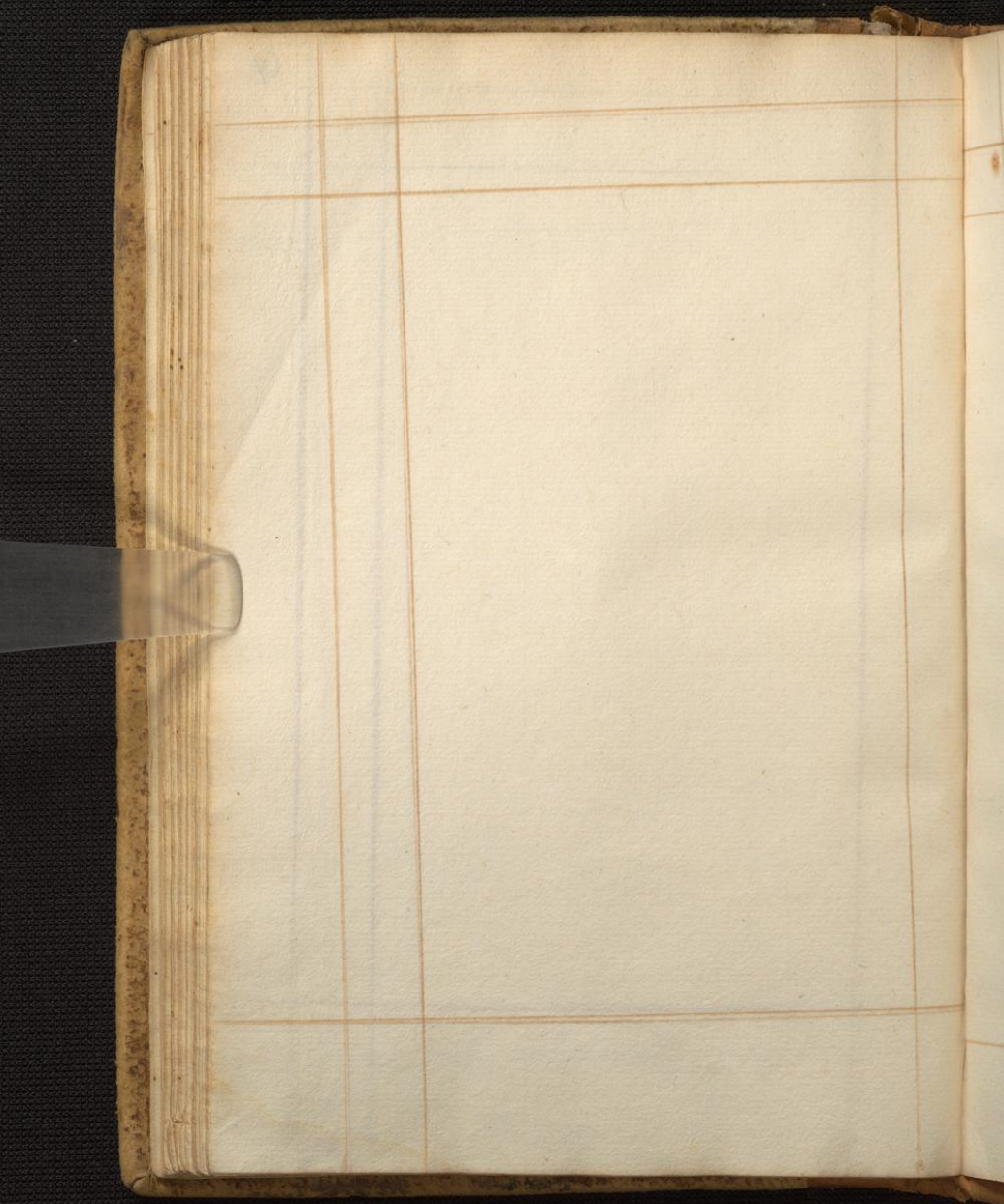
64

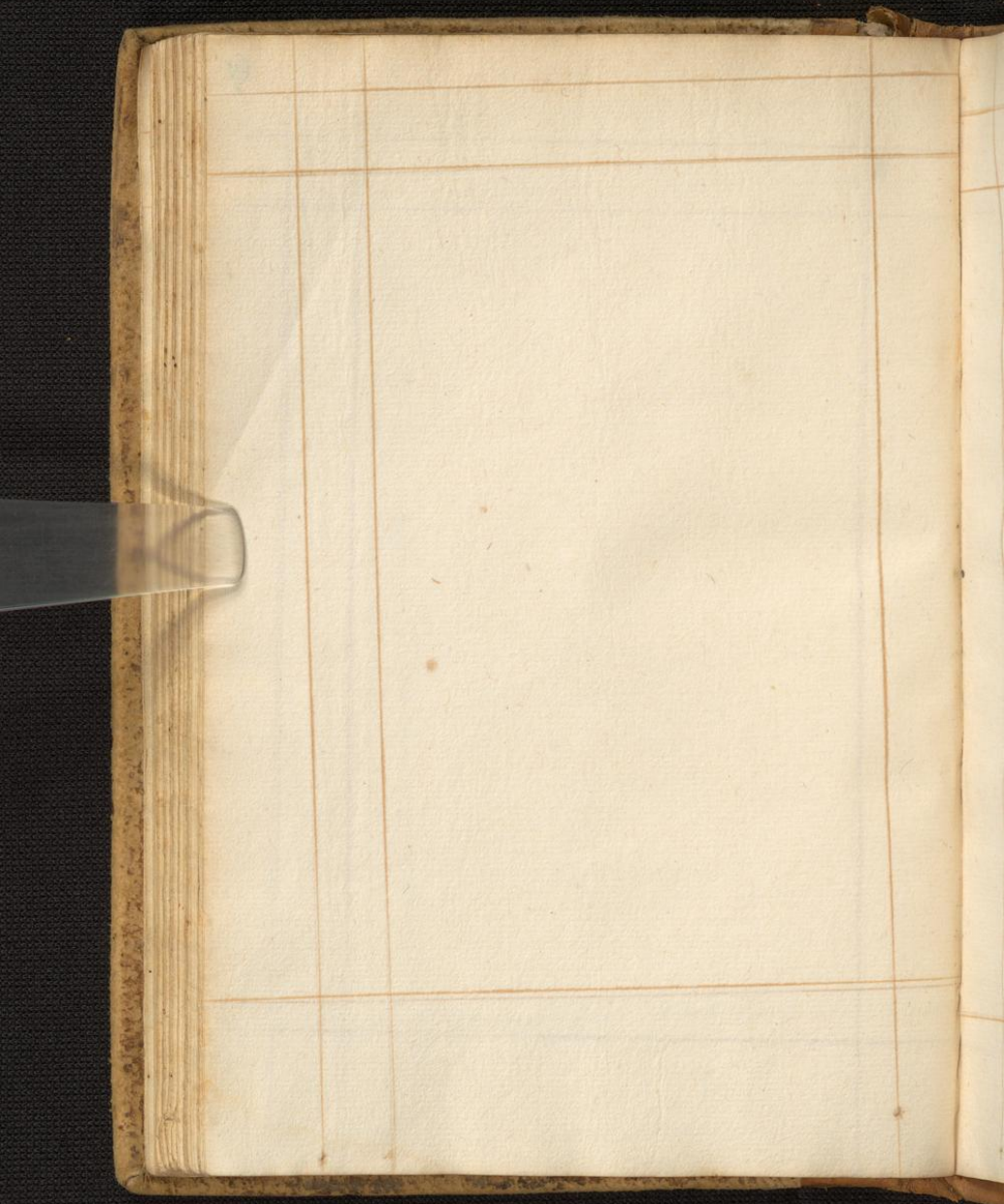

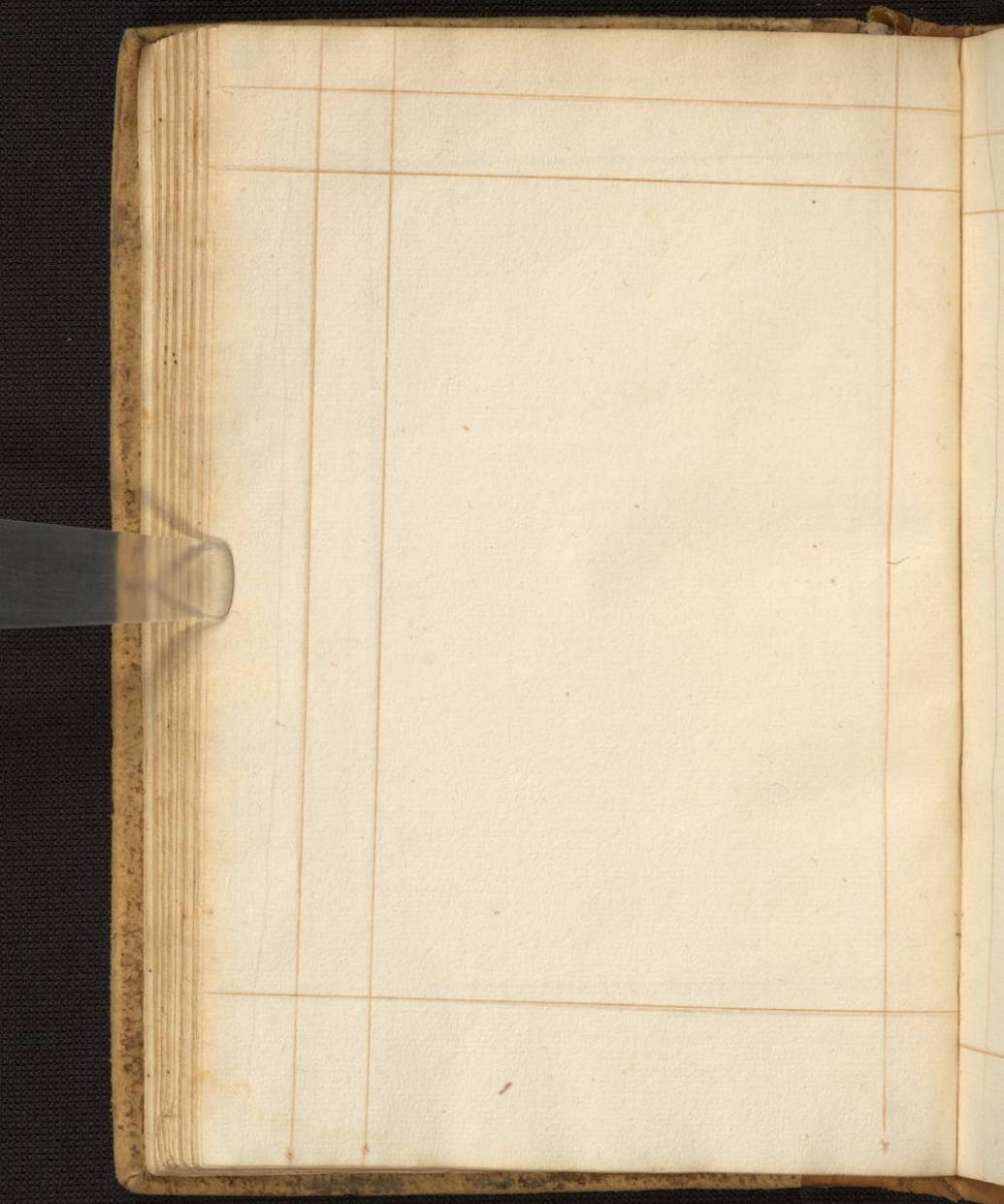

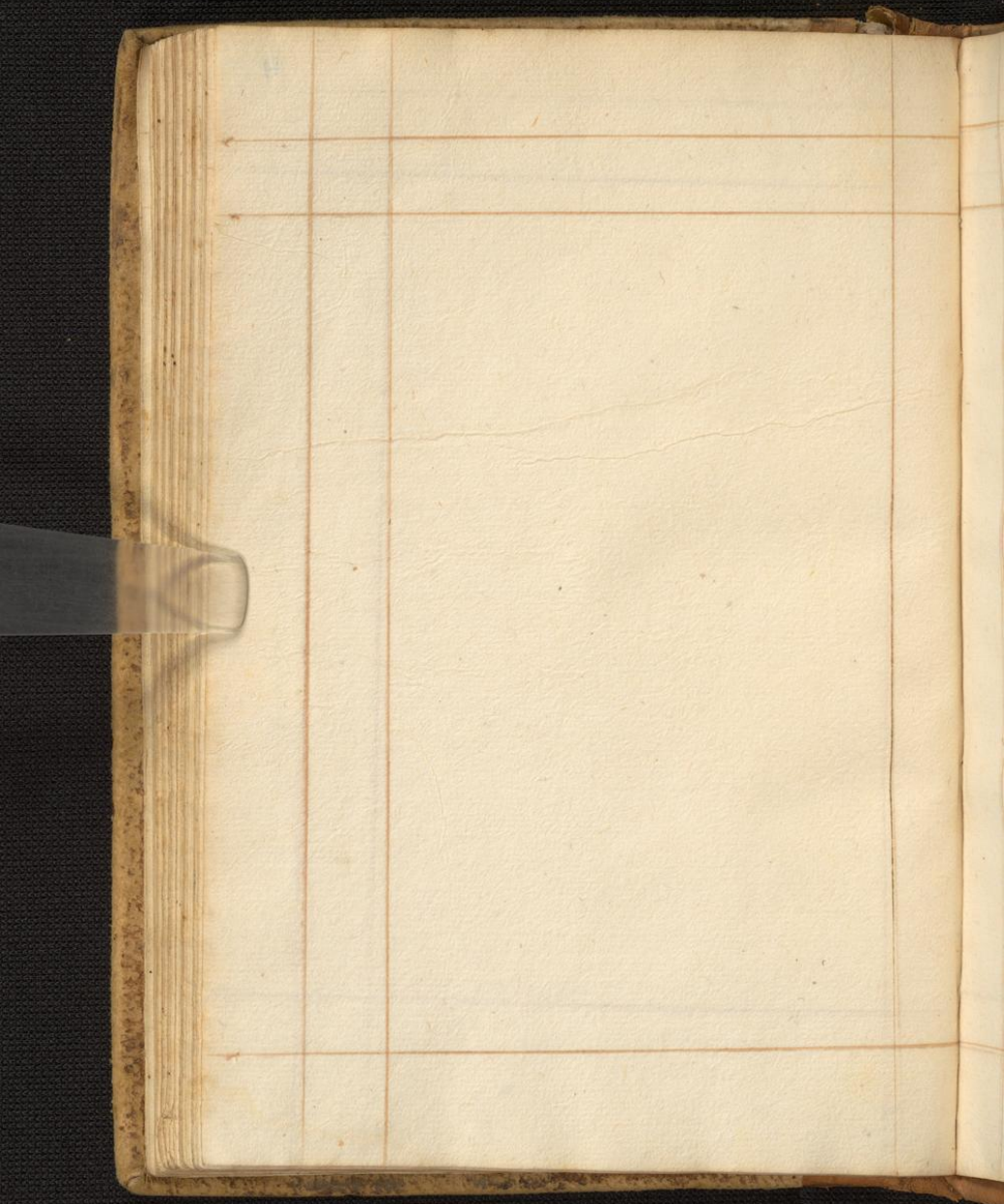
67

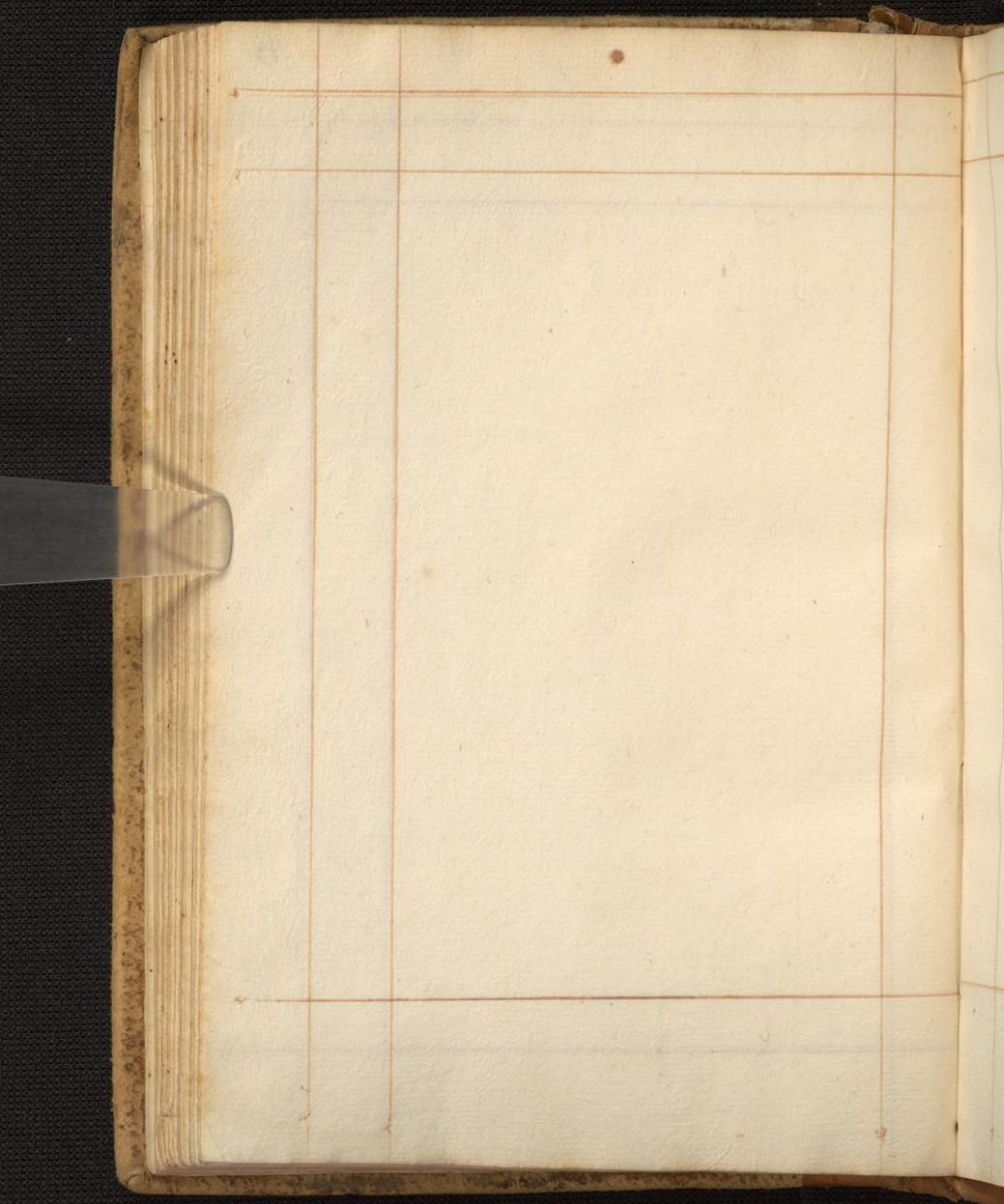

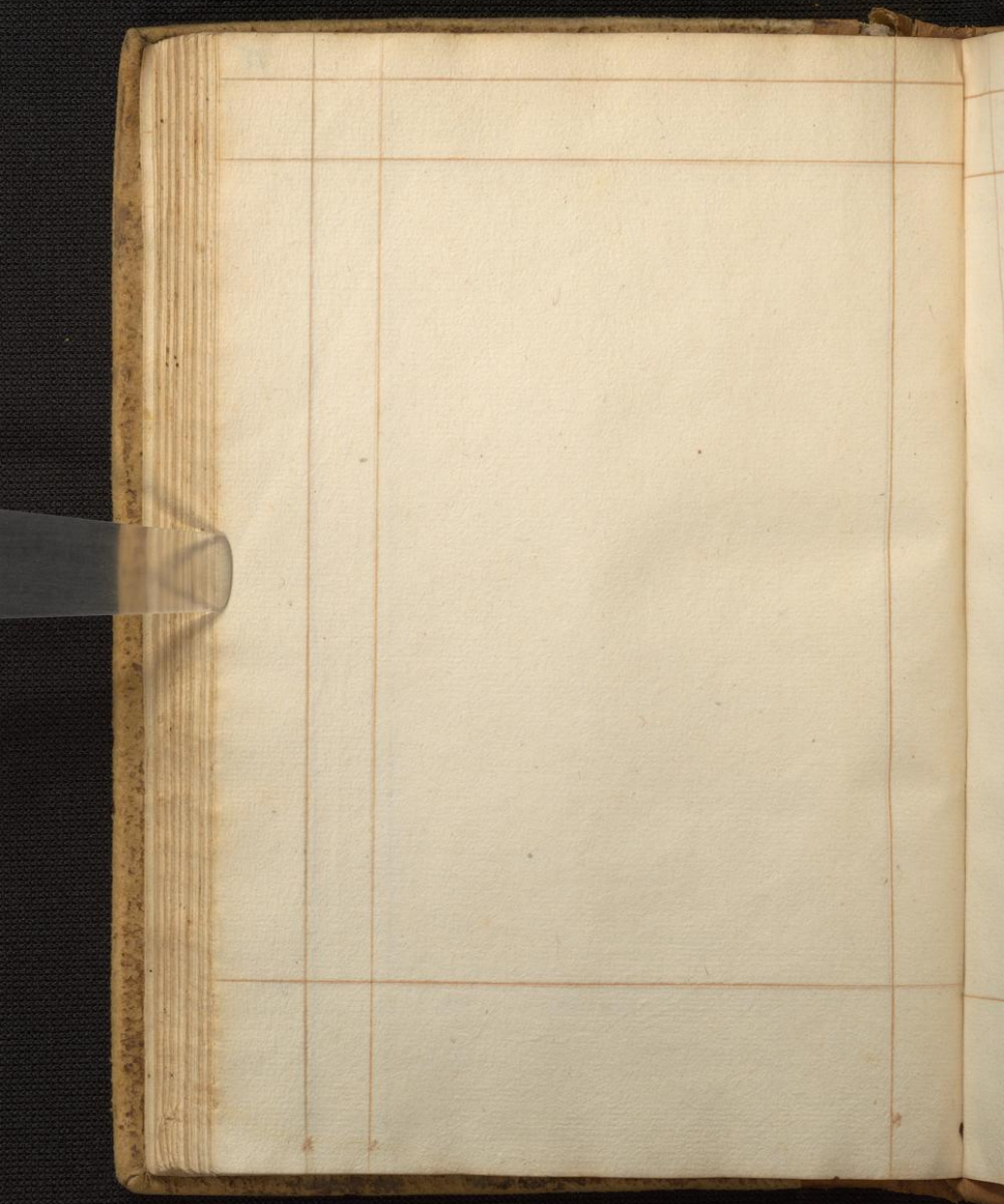
72

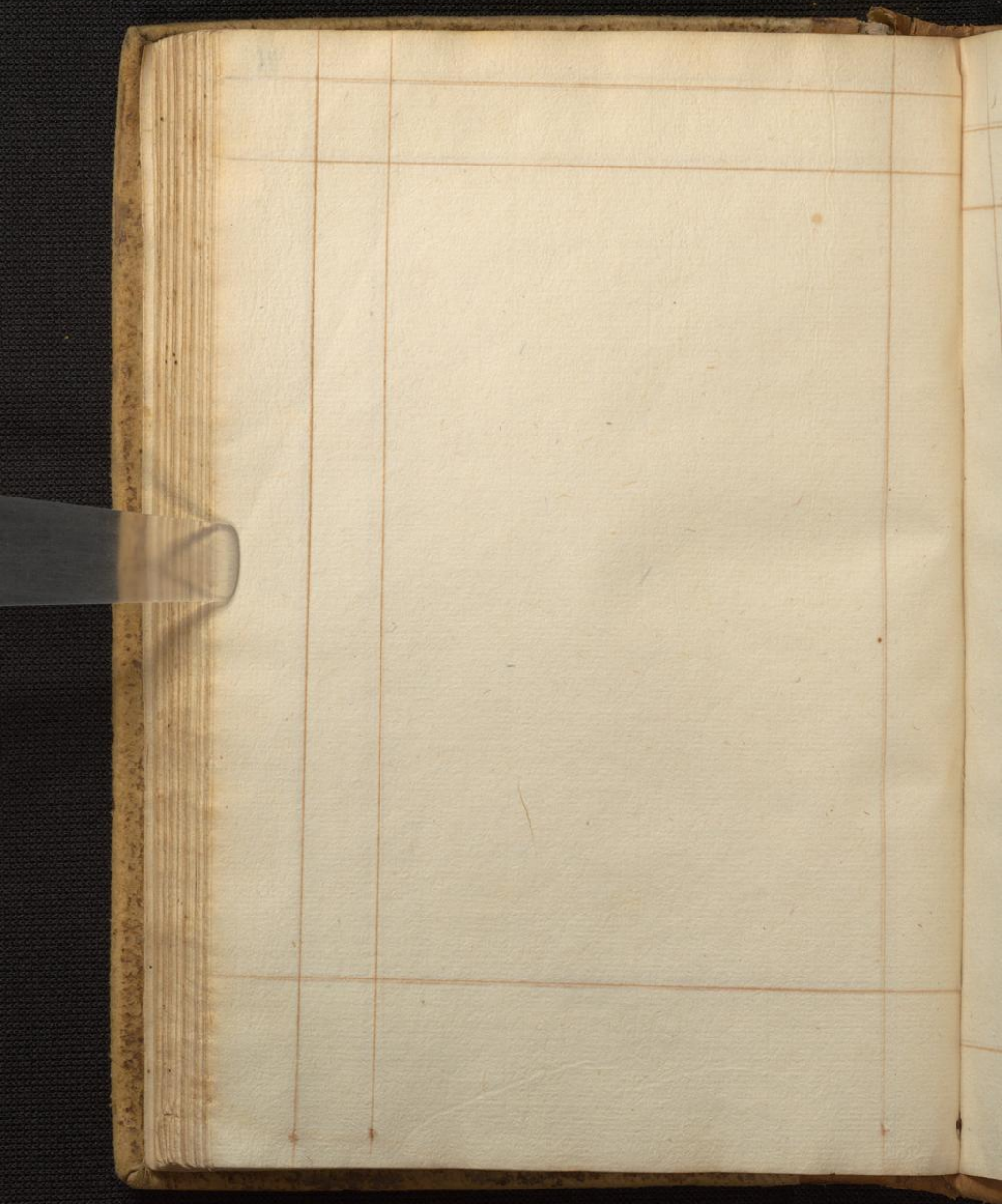

1

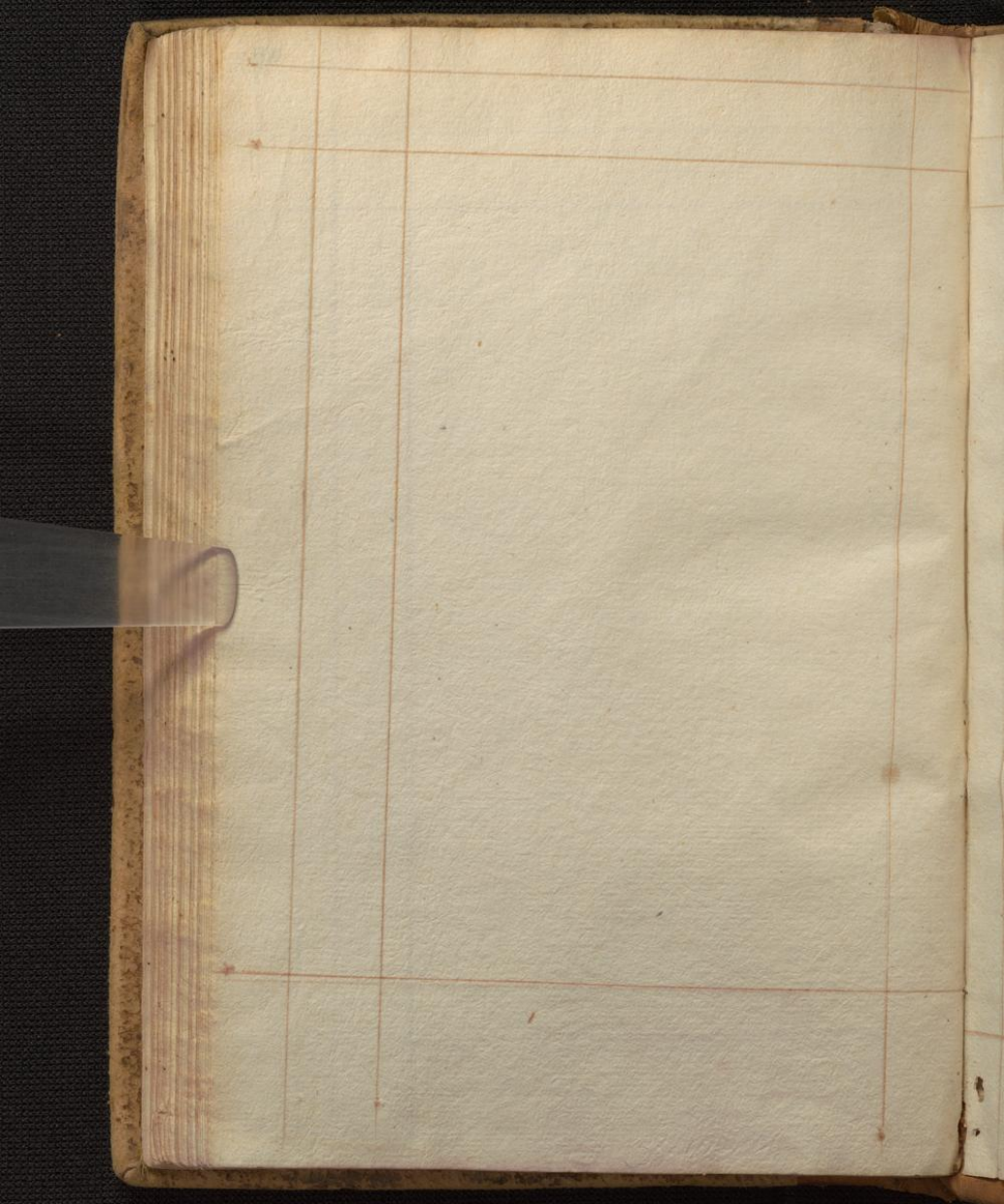
77

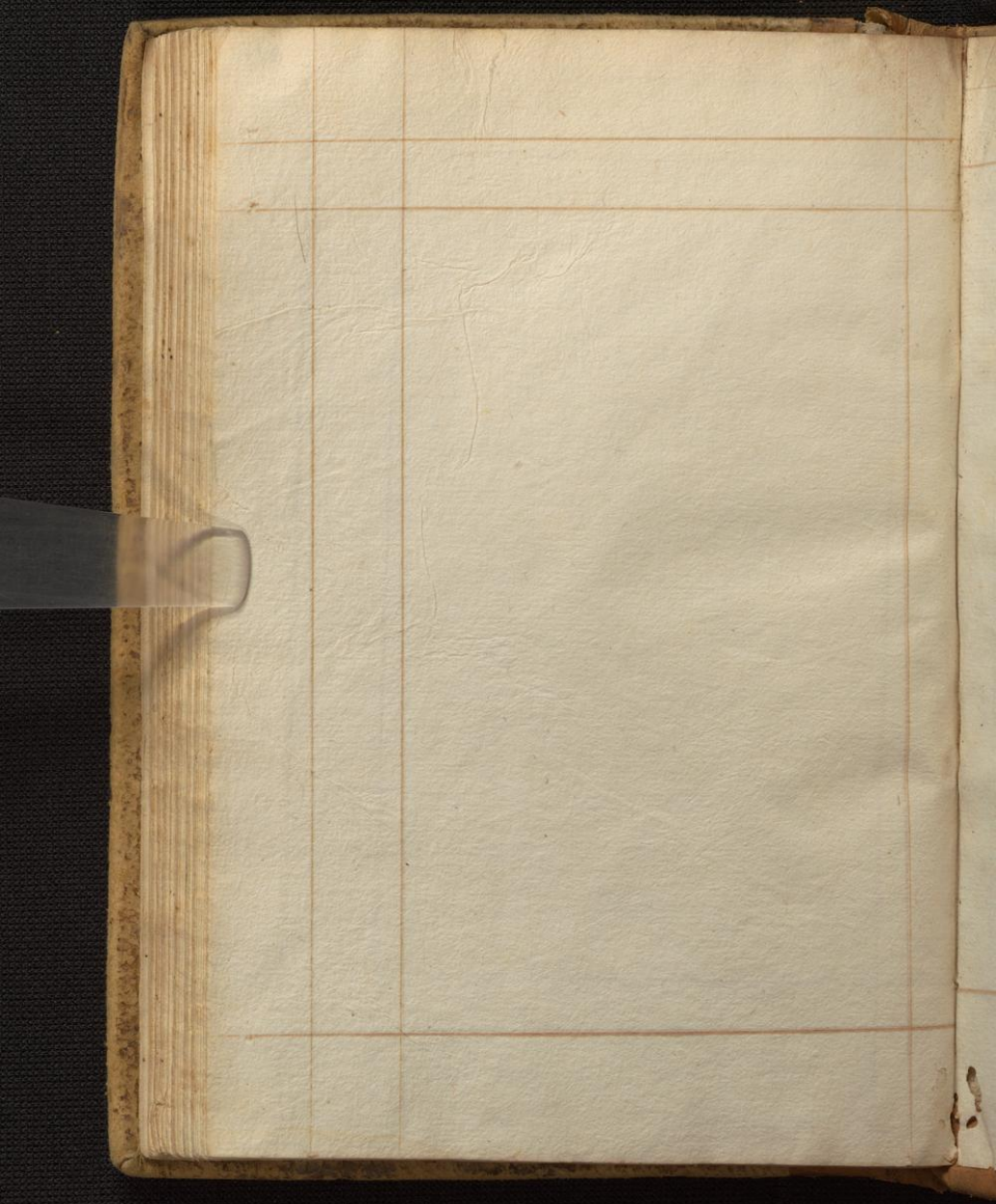

79

81

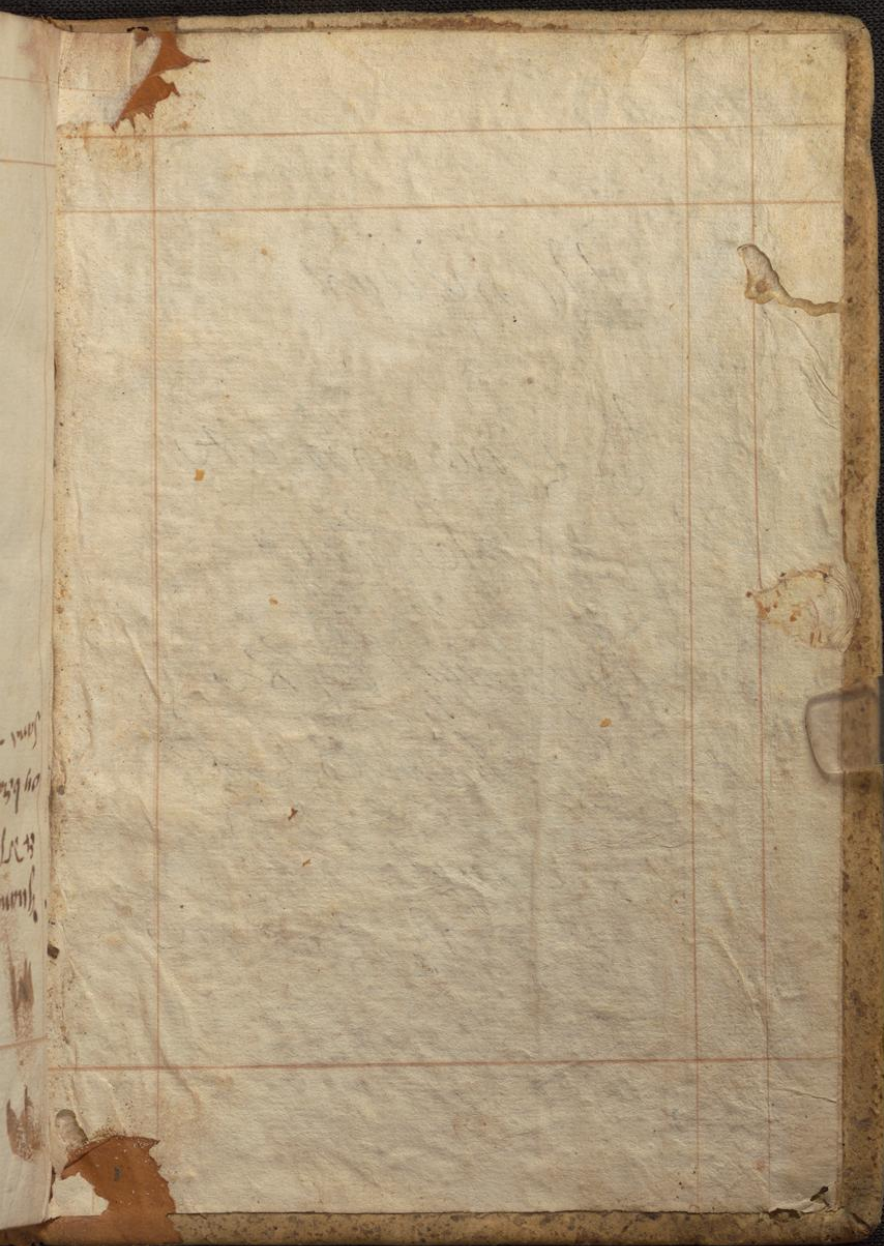

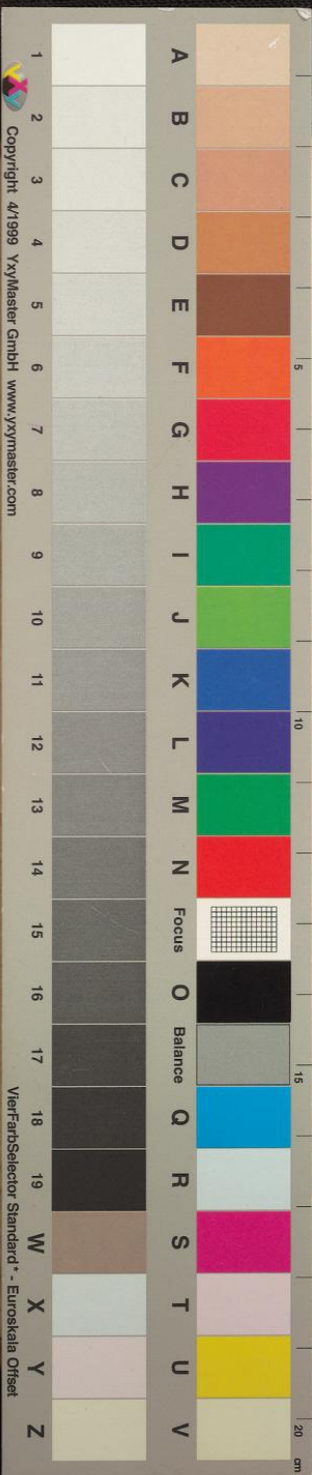

In nomine domini Amen
 Nos Johannes de ...
 et ...
 ...
 ...

MCCCCCCCCXXXXXX

Copyright 4/1999 VxyMaster GmbH www.vxymaster.com

VierFarbSelector Standard - Euroskala Offset